

DET DANSKE
UNSTINDUSTRIMUSEUMS
VIRKSOMHED 1914

DET DANSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUMS VIRKSOMHED 1914

VED EMIL HANNOVER, MUSEETS DIREKTØR

MUSEETS BESTYRELSE

C. NYROP
Bestyrelsens Formand og Kasserer.

BARON OTTO REEDTZ-THOTT
Næstformand.

EMIL HANNOVER
Direktør.

FOR INDENRIGSMINISTERIET:
Kontorchef, Docent *H. Gram.*

FOR KULTUSMINISTERIET:
Museumsdirektør, Dr. phil. *Sophus Müller.*

FOR KØBENHAVNS KOMMUNE:
Raadmand *G. Philipsen.*

FOR INDUSTRIFORENINGEN:
Fabrikdirektør *H. Bing.* Direktør *Benny Dessau.*
Hof- og Ordensjuvelerer *C. Michelsen.* Professor *C. Nyrop.*
Direktør *Carl Ruben.*

FOR NY CARLSBERG MUSEUMSLEGAT:
Xylograf *F. Hendriksen.* Direktør *Helge Jacobsen.*
Prof. *Hack Kampmann.* Prof. *Anton Rosen.* Prof. *Hans Tegner.*

FOR DE PRIVATE BIDRAGYDERE:
Folketingsmand *J. C. Christensen.* Smedemester *J. P. Chr. Jensen.*
Tandlæge *Friis,* Kolding. Snedkermester *H. P. Larsen.*

FOR KUNSTINDUSTRIMUSEETS VENNER:
Læge *Axel Heine.* Kammerherre *R. Krag.*
Fabrikant *F. Raaschou.* Baron *Otto Reedtz-Thott.*

ASSISTENTER:
Frk. *S. Salomonsen. Vilh. Wanscher. M. Weber.*

Fig. 1. »Åkdyna«. Sydskaansk »flamskväfnad«, ca. 1780. Erhvervet 1914.

I. SAMLINGERNE.

A. HOVEDSAMLINGEN.

KRIGEN (hvilket andet Ord skulde vel være det første i en Aarsberetning for 1914?), — Krigen, som selv i de neutrale Lande kuldkastede saa mange kulturelle Planer og Forhaabninger, har ogsaa indenfor vort Museums lille Verden øvet en Virkning, der, selv om den vel heldigvis tør betegnes som forbigaaende, dog er følelig nok i Øjeblikket. Den 4de August, paa den Dag, da Tyskland tilstillede det neutrale Belgien sit Ultimatum, og ingen her i Danmark vidste, hvad det næste Retsbrud kunde blive, begyndte vi i vort Museum at bringe den bedste Del af vore Samlinger i Sikkerhed. Det skete fra først af uden Tanke om derfor at maatte lukke Museet. Men overfor Kendsgerningerne i de følgende Dage syntes en mere vidtgaaende Magasinering af Museet og dets deraf følgende Lukning kun at være en ringe Ulæmpe i Sammenligning med de andre, om end foreløbig fjærne, Muligheder, hvormed man maatte regne. I Løbet af et Par Døgn blev da alt, hvad Museet rummer af store, særlig nationale, Værdier, rømmet fra vor Bygning paa Boulevarden.

Naar vi traf denne Forholdsregel og gennemførte den radikalere, end det selv i de kritiske Dage kunde synes nødvendigt, var det uden nogensomhelst Paavirkning af den ufornuftige Panik, der paa mange Punkter greb Byen. Vi raisonnerede som saa, at i det Øjeblik, hvor det *kunde* blive nødvendigt at bringe Samlingerne i Sikkerhed (og ingen kunde garantere, at ikke dette Øjeblik kunde indtræde), vilde det være for sent. Paa betryggende Maade pakker man selvfølgelig ikke nogle tusind Ting i et Museum, naar Fjenden først staar for Døren. Koldblodighed er en Betingelse for, at en saadan Pakning kan gaa for sig uden Fare for Tingene. Nu fik vi Tingene

ud af Huset under saadanne Forhold, at vi med fuldkommen Sindsro vil kunne imødese deres Indtog igen, det, der allerede er begyndt, medens disse Linjer skrives.

Thi efter at Krigens Opmarch var endt og efter Begivenhedernes senere Gang, turde vi betragte den umiddelbareste Fare som overstaaet, og naar denne Aarsberetning udkommer, vil Museet allerede have været tilgængeligt igen i nogen Tid. Dog ikke i sin Fuldstændighed. Det har endnu ikke syntes dets Ledelse forsvarligt at hjemføre saadanne Ting, som man særlig nødig vilde udsætte for en ny og hastigere Udrykning, saafremt — mod al Sandsynlighed — en saadan skulde kræves. Mellem disse Ting er vor Samling af Glas og Porcellæn, der jo til daglig staar opstillet saa at sige under aaben Himmel, kun skærmet af Glastaget i vor Vestibule.

Men selv naar Museet, forhaabentlig inden altfor længe, atter kan ses i dets Helhed, vil vor Virksomhed være mærket af Krigen. Den har ganske vist ikke kuldkastet de Forhaabninger om en ny Museumsbygning, vi umiddelbart før dens Udbrud var berettigede til at nære. Men den har naturligvis paabudt os at resignere med Hensyn til det Tidspunkt, hvor vi ventede at se vore Forhaabninger i nævnte Henseende opfyldte. Og det er ikke blot vor Virksomhed ud i Fremtiden, som saaledes vil være føleligt mærket af Krigen. Krigen *har* alt mærket vort Museum, idet den delvis har stanset dets Vækst i Slutningen af det sidste Aar. Vi plejer at gøre Størstedelen af vore Erhvervelser paa Rejser i Udlandet, idet det hjemlige Antikvitetsmarked kun undtagelsesvis frister til Indkøb. Men det har under de utrygge Forhold ikke syntes os rigtigt at lade Museet uden Leder i længere Tid, og vi har derfor ikke haft Lejlighed til den Efteraarsrejse sydpaa, fra hvilken vi plejer at hjembringe Aarets kapitalere Erhvervelser. Det er mellem disse, »Kunstindustrimuseets Venner« oftere har valgt deres Gaver til Museet. Vi haaber dog, at det kommende Aar maa sætte os i Stand til at forebygge en yderligere Opsparing af Selskabets Midler, som vilde være ganske i Strid med Selskabets hidtidige Iver efter Slag i Slag at tilføre Museet Ting af stor Betydning.

Om mange Indkøb af stor Betydning vil der som Følge af de her berørte Forhold ikke kunne blive Tale i nærværende Aarsberetning. Men ogsaa paa anden Maade vil man finde denne præget af Situationen. De anseligste af vore Indkøb, de anseligste ogsaa af vore Gaver (og Aaret har i Henseende til Gaver hørt til de rigeste, vi har oplevet) er blandt de Ting, som vedblivende er magasinerede, og vi har derfor i nogle Tilfælde været helt ude af Stand til at bringe Afbildninger af dem her, i andre Tilfælde maattet lade os nøje med Gengivelser af de Tegninger af dem, som findes i vor illustrerede Tilgangs-Journal. Ganske vist er disse Tegninger fortrinlige, udførte som de er af vor talentfulde Tegnerske, Frk. Bodil Müller, der navnlig udmærker sig ved sin træfsikre Farvegengivelse i Akvarel af Tingenes Kolorit. Men det siger sig selv, at Gengivelser uden Farve af hendes smaa maleriske Akvareller maa falde noget slørede ud i Sammenligning med Gengivelser efter store, skarpe Fotografier. Vi maa altsaa bede om Overbærenhed

med den noget mangelfulde Illustrering af vor Aarsberetning denne Gang.

Er hermed nævnt de Ulæmper, Krigen har medført for Museet, er det rimeligt ogsaa at nævne nogle smaa Fordele, som unægtelig skabtes af Situationen.

De, der færdes paa vore Kontorer, vil vide, at disse til daglig just ikke er egnede for stille Studier. Men fra det Øjeblik, da Museet lukkede, faldt der mere Ro over vort urolige Hus end til daglig, og denne Ro lodes ikke ubenyttet. For det første brugtes den til at forcere Arbejdet paa Museets nye Katalog. I 1908 blev denne paabegyndt, og det var den Gang vor Tro, at den skulde kunne gennemføres i Løbet af ca. 6 Aar. Men i de seneste Aar lagde andre Arbejder indenfor Museet saa stærkt Beslag paa dets Leder, at Sandsynligheden for Katalogets Fuldendelse i 1914 var yderst svag. De mange Timer, der nu blev os levnede til dette Arbejde, kom det naturligvis i høj Grad til Gode. Lykkedes det end ikke at faa det fuldstændigt færdigt, skred det dog saaledes frem, at det efter menneskelig Beregning vil kunne afsluttes i Løbet af 1915, d. v. s. paa det nærmeste et helt Aar tidligere, end vi i de sidste Aar har turdet haabe.

Ogsaa paa anden Maade udnyttedes Situationen. For ikke at bidrage til den almindelige Panik i Krigens første Dage hemligholdt vi det længst mulige Motivet til Museets Lukning. »Paa Grund af indre Omordninger vil Museet være lukket nogen Tid«, stod der paa nogle Opslag ved vor Dør, og Pressen ydede sin udmærkede Bistand til Stilheden om Sagen ved uden videre Forklaring at lade Museets Aabningstider udgaa af de daglige Erindringslister. Bag de lukkede Døre gik der imidlertid virkelig Omordninger for sig, som ikke godt kunde have været iværksat under sædvanlige Forhold. Ved at nedhugge en overflødig, fremspringende Pilaster paa Galleriet omkring Vestibulen blev det muligt at faa Plads til flere Montrer her og derved vandtes der Muligheder for en hidtil haabløs og dog i høj Grad ønskelig Udvidelse af vor Samling af kinesiske Bronzer og Emaljer. En Omordning af Vigtighed for den af Pladsmangel haardest trængte Del af vore Samlinger, den moderne danske, fandt ligeledes Sted. Ved indtil videre at magasinere de moderne franske Møbler og enkelte andre af Indkøbene paa Verdensudstillingen i Paris 1900 vandtes der i den Sal, som tidligere var viet disse Ting, Plads for det moderne danske Kunsthaandværk, der naturligvis først og fremmest har Krav paa at være fyldestgørende repræsenteret i vort Museum og udstillet saaledes, at det kan ses under ikke alt for ugunstige Vilkaar. Og denne Omordning var saa meget mere paatrængende nødvendig, som vi ved en Række nye Erhvervelser paa den baltiske Udstilling i Malmø just havde forøget vore Samlinger paa det her berørte Omraade i ret anselig Grad.

Vi plejer ikke i vore Aarsberetninger at gøre indgaaende Rede for vore Erhvervelser af moderne dansk Kunsthaandværk. Vi gaar ud fra, at de som Regel vil være velkendte for det danske Publikum, for hvilket vi skriver disse Beretninger, og vi ser i selve de-

res Anskaffelse til Museet den største Anerkendelse, vi overhovedet er i Stand til at skænke dem. Vi skal heller ikke i Aar fravige det antydede Princip, men blot i Almindelighed udtale, at der næppe nogetsteds i Europa i Øjeblikket frembringes Kunsthaandværk af fortrinligere Kvalitet end det, vi i 1914 har kunnet tilføre Museet.

Mellem Frembringerne af saadanne Ting staar naturligvis som sædvanlig vore to Porcellænsfabriker i første Række, og der er yderligere den Grund til at nævne dem først, at de begge endnu en Gang har betænkt Museet med store Gaver. Det laa over vor Evne at erhverve alle de Stykker, vi gerne vilde eje af det nye Stentøj med *Georg Thylstrups* mesterlige Monteringer i Metal, som *den kgl. Porcellænsfabrik* lod os se, forinden de afgik til den baltiske Udstilling i Malmø; men Direktør *Dalgas* forstod Betydningen af, at de bedste af disse Arbejder blev her i Landet, og skænkede os 2 Stykker foruden de 6, vi købte, ligesom han ogsaa ved Gaver supplerede vore Erhvervelser af Fabrikens nyeste Porcellæn, Thylstrups blaat dekorerede Figurer og Grupper og *Oluf Jensens* blaamalede Fade m. m. Vi skylder Direktøren for *Bing & Grøndahls* Fabrik, Hr. *Harald Bing*, en ganske tilsvarende Taknemlighed. Til vore Indkøb af tre af de nydelige *Hans Tegner*'ske Figurgrupper i det 18. Aarhundreds Stil og en ypperlig And i Stentøj af *Kyhn* føjede Hr. Bing som sin aarlige Julegave til Museet to pragtfulde Laagkrukker, den ene, af Fru *Jo Locher*, med en uforlignelig Kraft i den blaa Underglasurfarve, den anden, af Frk. *Garde*, original i Kompositionen og ualmindelig livfuld i Udførelsen. Skade, at ikke Museet alle Dage har haft Midler til eller andre Muligheder for at fastholde de ypperste af de to udmærkede Fabrikers Frembringelser. Ikke blot i de Aar, som betegnede Fabrikernes Genfødelse, og som laa forud for Museets Stiftelse, men ogsaa senere er mange af deres bedste Arbejder gaaede ud af Landet. Helt sørgeligt vilde det se ud i vor Samling, hvis ikke vor Ven Bernh. Hirschsprung den Gang havde sikret sig den Række Stykker, som ved hans Død tilfaldt Museet.

For Repræsentationen af vor øvrige Keramiks »Inkunabler« fra den historisk vigtige Tid omkring Udstillingen 1888, hvorfra jo hele vort nyere Kunsthaandværk kan siges at datere sig, sørgede, som man vil erindre, en anden Ven af vort Museum, cand. jur. H. Chr. Christensen, der skænkede os hele sin enestaaende Samling af danske Kunstneres Pottemagerarbejder. Men skønt denne smagssikre Samler havde samlet fortrinligt, var dog enkelte Hovedstykker af den Keramik, som betegnes ved Navnene Skovgaard, Bindesbøll og Elise Konstantin Hansen, undslupne ham. Skæbnen vil imidlertid øjensynlig, at ogsaa disse Stykker skal finde Vej til Museet. For en Del Aar siden var det Landskabsmaleren Thiele, som testamentarisk efterlod os et af dem, og i Aar har vi ved Køb erhvervet en Krukke af Bindesbøll og som testamentarisk Gave efter Vexellerer og Grosserer *Aron R. Henriques* og Hustru *Fanny*, f. *Fürstenberg*, modtaget Niels Skovgaards berømte Fad med »Ødipus og Sfinxen«. Som Keramik staar dette Fad, til hvilket flere

Museer, derimellem Brinckmanns i Hamborg, forgæves har bejlet, ganske vist ikke længere uanfægteligt; den udmærkede Komposition vilde sikkert tage sig nok saa godt ud i Vandfarve paa Papir som i de blanke Glasurfarver. Men det er dog et Stykke af den største historiske Betydning, og det er derfor blevet modtaget med ganske særlig Taknemlighed.

Med disse vigtige keramiske Forøgelser er Listen over Aarets Ny-Erhvervelser af dansk Keramik endnu ikke udtømt. Den baltiske Udstilling bød paa Lejlighed til at faa en smuk Skaal med en Bladdekoration i rød Lustre af *Herm. Kähler* efter Model af *Sv. Hammershøi*, Efteraarsudstillingen paa Charlottenborg gav Anledning til Købet af en fin lille marmoreret Krukke af *Kongstrand* foruden et sandt Pragtstykke af *Joachim*, en ypperlig formet Vase med den matrøde Glasur, som han alene mestrer. Derimod var vore Indkøb fra andre Omraader kun faa, hvilket delvis kan forklares derved, at der derimellem var saa kostbart et Stykke som et Kabinetsmøbel af *Johan Rohde*, udført med Brødrene *H. P. & L. Larsens* mageløse Forstaaelse af den Betydning, det har ikke mindst for et Møbel, at den yderste Evne og den pinligste Samvittighedsfuldhed er sat ind paa Arbejdets sidste Fuldkommengørelse.

Af Arbejder i Ædelmetaller tilkom kun en nydelig Sølv-Sukkerskaal af *Georg Jensen*, ligeledes efter Tegning af *Johan Rohde*, en karakterfuld Kaffekande i Sølv fra *Ballin*'s Eftfl. (*H. P. Hertz*) efter Tegning af *Just Andersen*, to Smykke-Naale i Guld, sirligt udførte af samme Kunstner, to Smykker med krystallinske Glasurprøver fra den kgl. Porcellænsfabrik i sindrig og smagfuld Indfatning af *Erik Magnussen*. Endnu maa vi nævne en Papirkniv i Horn, med Snille udskaaret af vor eneste Kunsthaandværker i dette Materiale, Fru *Marie Christiansen*, f. *Bache*, et glimrende dekorativt Bogbind af *Oscar Jacobsen* efter Tegning af *Hans Nik. Hansen* samt et ganske lille, men mønsterværdigt behandlet Broderi med en Snegl paa et Blad, som er skænket os af Fru *Ida Hansen*, og som er et Vidnesbyrd om den utrættelige Iver og Taalmodighed, hvormed denne veltjente Kunstbrodererske vedblivende hævder sig som den første herhjemme i sit Fag.

At Aaret saaledes bragte Museet en ualmindelig rig Høst af moderne danske Arbejder, blev naturligvis i enkelte andre Afdelinger af vore Samlinger føleligt. Dog var Tilfældet os gunstigt i to af de Afdelinger, som vi i de senere Aar har følt Anledning til at vise en særlig Opmærksomhed: den kinesiske og den islamitiske.

I DEN KINESISKE AFDELING er der blevet arbejdet videre paa at styrke det Grundlag af de ældgamle Genstande, til hvilke man først i de seneste Aar har faaet Kendskab, og uden hvilket de tidligere saa højt skattede Ting fra det 17. og 18. Aarhundred, historisk sete svæver frit i Luften. Det er dog ikke blot deres historiske Interesse, som har gjort de langt ældre kinesiske Ting saa eftersøgte nu af Museer og Samlere; det er nok saa meget den klassisk-enkle og stortskaarne Skønhed i deres Fremtoninger, mod hvilken Elegancen i de senere Frembringelser blegner. Vi var tidligere i Besiddelse af enkelte, ganske nette kinesiske Bronzer fra det 18

og 19. Aarhundred. De var, som sagt, ganske nette, men dog fattige paa Karakter, fordi de var sene Tiders spinkle Efterligninger af urgamle, kraftige Forbilleder. Først af de tvende Stykker, vi i Aar har erhvervet, vil man kunne ane de uhyre Fortrin, en primitiv kinesisk Bronze har for en moderne. Det ene af disse Stykker er et trebenet Offerkar (Fig. 2), hvis enkle Ornament er en Del af Karrets Form, ikke en paahængt Prydelse. Hele Skønheden i Stykket ligger i denne Enhed, hvori Form og Dekoration er gaaet op, selv om den højlig støttes af en herlig grøn Patina. Hvor gammelt Karret er, er ikke let at sige med Sikkerhed. Sandsynligvis stammer det fra Han-Dynastiets Tid (omkring Christi Fødsel); nogle udenlandske Kolleger betragter det dog som endnu ældre. Desværre har det ene Ben været brækket. Desværre — eller heldigvis! Thi havde Stykket ikke haft denne Fejl, havde vi næppe faaet det til vort Museum i disse Tider, hvor Priserne paa de primitive kinesiske Bronzer varierer fra 6000 til 15000 Mark eller mere. I Erkendelse af vor Situation er vi Tilhængere af det Princip, at et lille Museum med beskedne Midler hellere maa have en Bid af det Allerbedste end et udadeligt Stykke af det Næstbedste. Endog et Vrag kan vi i visse Tilfælde bruge. Anderledes end som et saadant tør vi f. Eks. ikke betegne den anden kinesiske Bronze (Fig. 3), vi har erhvervet, et Offerkar i Fløjteform *(Ku)*, hidrørende fra den bekendte Knuth'ske Samling i Tsinanfu, afbildet under Fig. 209 i 2. Bind af Oskar Münsterberg's kinesiske Kunsthistorie og af denne Forfatter med den ellers noget tvivlsomme Autoritet vistnok rigtigt henført til Han-Tiden. Karret er halvt fortæret efter et næsten totusindaarigt Ophold i Jorden. Men bevaret er dets dejlige Form, bevaret ogsaa enkelte Steder dets skarptstøbte, sindrige Ornamentik, der ligger i ganske lavt Relief paa Overfladen og lader de ædle Omrids uforstyrrede. Vi havde paa Forhaand en anden Vase af samme Form i Museet, men rigtignok en fra den nyere eller nye-

Fig. 2. Gammelt kinesisk Offerkar af Bronze. Erhvervet 1914.

ste Tid. Meget lærerigt er det nu at se, hvorledes *Ku*-Formen er undergaaet Forandringer i de Tusinder af Aar, den er bleven gentagen. De oprindelige Forhold er blevne forrykkede; de lange, glidende Kurver er blevne korte og klodsede, og hele Adelen i den urgamle Form er derved gaaet fuldstændig tabt.

Med al Agtelse for de to her beskrevne Stykker tør de dog naturligvis ikke præsenteres som andet eller mere end et aller første Forsøg paa at hæve Kvalitetsniveauet for vor Samling af kinesiske Bronzer paa samme Maade, som vi alt i længere Tid har forsøgt det indenfor vor Samling af kinesisk Keramik. I Aar er denne Samling bleven forøget med flest Stykker fra de senere Perioder, saaledes med en Bojan af »den grønne Familje« fra Slutningen af Ming-Dynastiets Tid, et blaamalet Bæger fra Kang'he-Tiden, en blaamalet Bojan af Jungcheng- eller Kien-lung-Typen, en lille, gennembrudt Æske, der vistnok ligeledes er fra Kien-lung's Tid og er en Gave fra Museets nye Næstformand, Baron *Otto Reedtz-Thott*, en gul Skaal med graverede og grønt glaserede Drager fra Perioden Taokwan, endelig med to farverige ostindiske Underkopper. Tilkomne er dog derudover ogsaa to primitive Stykker, det ene ganske lille, det andet usædvanlig stort, begge meget vigtige for Museets systematiske Opbygning fra Grunden af hele denne Gruppe. Den mindre af disse Erhvervelser er en Skaal med den graablaa, saakaldte *clair de lune*-Glasur fra Song-Tiden (960—1368), der er Genstand for de sidste Dages Samleres heftigste Begær, og som betales med lidenskabelige Priser. Den er unægtelig ogsaa bedaarende saavel af Form som af Farve, har desuden en kælen Overflade, som det er en Nydelse for Haanden at berøre. Rigtigt forstaar man dog ikke af et saadant enkelt Stykke Liebhaveriet for den primitive monokrome kinesiske Keramik. Indenfor denne Art og specielt indenfor *clair de lune*-Glasurerne supplerer det ene Stykke det andet ved at være en Nuance lysere eller mørkere, friskere eller flovere. Først hvor flere, helst mange Stykker af samme Art er samlede, føler man sig i udsøgt, fornemt Selskab.

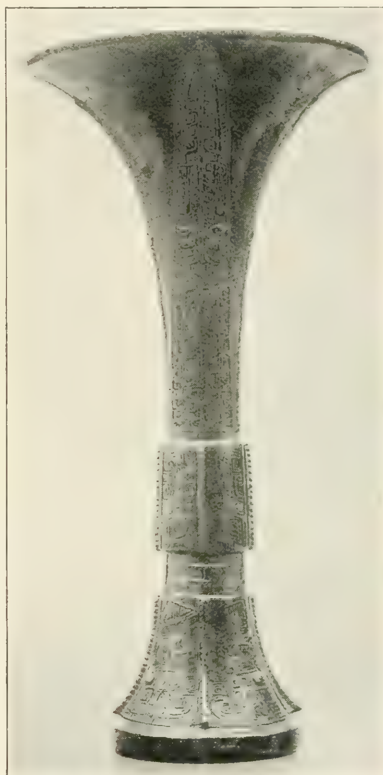

Fig. 3. Gammel kinesisk »Ku« af Bronze. Erhvervet 1914.

Anderledes med den store Vase fra den tidlige Ming-Tid (ca.

1500—1600), vi har erhvervet, og som vilde have haft Krav paa at gengives her i et Helsidesbillede, hvis den ikke havde været mellem de Ting, vi har følt det rigtigst at lade bero i Magasinering indtil videre. Arten er sjælden, men velkendt i den nyere Litteratur. Man finder den saaledes afbildet hos Gulland, II, Fig. 15, hos Münsterberg, II, Fig. 406, hos Gorer & Blacker, II, Tavle 195. Den kaldes af de engelske Forfattere »biscuit porcelain«, hvormed menes, at Dekorationen er udarbejdet i lavt Relief og med let fremhævede Konturer i den bløde Skærv og efter dennes Brand udfyldt med Farver, der er brændte ved en lavere Temperatur (»demi-grand-feu«). Det er en Slags Stentøj, som indtil for faa Aar siden endnu var ukendt i Europa, men som i Kina aabenbart har betegnet et vigtigt Stadium af Keramikens hele Udvikling.

Fra andre Omraader af det kinesiske Kunsthaandværk har vi i Aar desværre lidet nyt at fremvise, nemlig kun et smukt hvidt Silkestof med Broderier til en Klædning, hvilket er en Gave fra Fru Bispinde *Madsen*, og et fint lille Tæppe i graalige Toner, hvilket er os skænket af Hr. Direktør *R. Rubow*. Og om JAPAN vilde vi i Aar overhovedet ikke kunne tale, hvis ikke Fru *Ida Hansen* havde foræret os en lille Netzuke af Træ.

Til Gengæld har ISLAMS Kunsthaandværk efter nogle Aars Tilsidesættelse atter haft en stærkt begunstiget Stilling indenfor Museet takket være et Tilfælde og en Mand, der vidste, hvad et heldigt Tilfælde er værd. Manden var Hr. Grosserer *M. E. Meyer*, hvem en Hændelse gjorde til Ejer af en kolossal Samling af islamitisk Keramik og Glas. Samlingen var sandt at sige meget blandet, men dog et Særsyn under vore Breddegrader, for saa vidt som den indeholdt en hel Række gode Ting og enkelte fortrinlige, skønt gennemgaaende stærkt restaurerede. Ejeren havde tidligere været Kunstindustrimuseet i Kristiania en god Ven. Nu søgte han til det danske Kunstindustrimuseum for at faa et Skøn om Værdifuldt og Værdiløst i Samlingen i den smukke Hensigt at lade Museerne i Kristiania og København dele det Værdifulde mellem sig. Da der var nok at vælge mellem, kunde vi undgaa enhver Konflikt om Tingene med vor udmærkede Kollega, Direktør Grosch, der selv kom til Stede ved Delingen og udtalte sin Tilfredshed med den store Samling, han hjemførte. Ikke mindre tilfredse var dog vi med den noget mindre Samling, hvormed vi kunde lade os nøje, eftersom vi i Modsætning til det norske Museum paa Forhaand havde de persiske og syriske Fayencer og de persiske Glas forholdsvis godt repræsenterede. Vi skylder denne sjældne Giver, som, skønt ivrig Samler selv, ikke forbeholdt sig selv saa meget som et eneste Stykke, men lod sig fuldstændig plyndre af to Museer, og som desuden benyttede sin øjeblikkelige Berøring med Museet i København til at skænke dette en lang Række af andre gode Gaver, hvorom der nedenfor vil blive Tale, — vi skylder ham den aller største Erkendtlighed. Da han ikke har villet modtage saa meget som en almindelig Takskrivelse fra Museet, vil det formodentlig end mindre vække hans Behag at se sig fremdraget her som Gen-

stand for Museets Taknemlighed. Men han maa finde sig i, at vi omsider tilfredsstiller vor Trang til med sort paa hvidt at sige ham Tak.

De værdifuldeste af hans Gaver er 16 Skaale, Krukker og Vaser samt et Brudstykke af en turkisblaa mesopotamisk Lampe fra Mid-

Fig. 4. Persiske og syriske Fayencer fra 11.—13. Aarh. Gengivne efter Vandfarvetegninger af Frk. Bodil Müller. Gaver fra Hr. Grosserer *M. E. Meyer*, 1914.

delalderen. At gøre Rede her for alle disse 16 Skaale osv. enkeltvis vilde føre for vidt og i hvert Fald virke trættende paa Læserne. Vi har desuden ikke dem alle ved Haanden, de aller bedste maa vi nøjes med at lade gengive efter Tegninger (Fig. 4); thi ogsaa dem har vi regnet til de kostbare af vore Ting, som vi gjorde rettest i

at lade blive i Exilet. Det maa derfor være nok at sige, hvor de hører hjemme i Henseende til Sted og Tid, — for saa vidt som dette kan siges.

Fra Mesopotamien og fra det 11.—12. Aarhundred er en Kolossalvase, (Fig. 5) et Jordfund, med pragtfuld Irisation. Fra Rhages,

Fig. 5. Mesopotamisk Kolossal-Krukke og persiske Fayencer fra 11.—18. Aarh. Gaver fra Hr. Grosserer *M. E. Meyer*, 1914.

13. Aarhundred, er tre Skaale med skematisk malede Figurer i brunt. Ligeledes fra Rhages og fra samme Tid er et stort, dybt Fad, hvori Felter med lignende Figurer vexler med Felter i lapislazuliblaat, og et fladere Fad af samme Art, men med to grønne Felter indskudte mellem de blaa. Fra Sultanabad og fremdeles fra det 13. Aarhundred er to skønne turkisblaa, buklede Bægre og to ornamentalt dekorerede Skaale med radial Afstribning i blaat. Fra Syrien skriver sig en lille middelalderlig Vase med to Hanke i Form

af Løver og en flad, grøn Krukke med Ornamenter i sort. Persiske er endelig et Par langt yngre Kummer af Halvfayence med glasurfyldte, ornamentale Gennembrydninger i Skærven. Hertil slutter sig en lille lapislazuli-farvet Urne med gullige Ornamenter af endnu

Fig. 6. Persiske og syriske Fayence-Fliser, 16.—17. Aarh.
Gaver fra Hr. Grosserer *M. E. Meyer*, 1914.

ubestemt Herkomst, og udover disse 16 Stykker endnu et Par Vaser og Krukker, derimellem en vistnok ældgammel Vase med porphyragtig, pletvis gyldent forvitret Glasur, om hvis Oprindelse vi ligeledes endnu savner Orientering.

Til denne Gave af Genstande af Fayence kommer saa en Samling af Fliser af Fayence fra Persien, Syrien og Tyrkiet. Vi havde just modtaget nogle andre Gaver til denne Afdeling, en tyrkisk

Flise fra Hr. Arkitekt *Sv. Risom*, en Rhodos Flise og en syrisk Flise fra Hr. Direktør *Justus Brinckmann* i Hamborg. Nu suppleredes disse enkelte Stykker af de mange og mærkelige, som Hr. M. E. Meyer overlod os (Fig. 6). Flere af dem er saa mærkelige, at det endnu ikke er lykkedes os hverken at stedfæste dem eller at bestemme deres Alder. Det gælder f. Eks. tre i blaasort dekorerede Fliser, hvoraf de to lader sig sammenstille til en Blomstervase, medens der paa den tredie ses en Solsik-agtig Blomst, gælder ogsaa to meget smukke Fliser med gule og grønne Fugle mellem blomstrende Grene paa blaa Bund. Ubestemt, men dog vistnok tyrkisk, er en tredie Flise i Stjærneform og med udsparede Ornamenter paa turkisblaa Grund. Tre Fliser, den ene sexkantet og i blaat, er derimod typiske for Damascus, 16. Aarhundred. Et Brudstykke med ophøjede, blaa Skrifttegn i Neskhy-Karakter paa en brun Lustre-Bund, der bestaar af Spiraler, Fugle og Blomster, hører til en Række, hvoraf Stykker bl. a. findes i Metropolitan Museum of Art i New-York og stammer fra Centralpersien, 16. Aarhundred. Af samme Oprindelse, formodentlig endog fra samme Værksted, er en Frise med Dyr og Figurer i Relief paa ganske tilsvarende Bund. Skønt Priserne paa saadanne Fliser i de senere Aar er stegne stærkt, er de dog endnu overkommelige. Men den Dag er næppe fjærn, hvor man vil erkende det urimelige i at betale 25—30,000 francs for et Damascus-Fad med samme Dekoration, som man for 1—200 francs kan faa paa en Flise. Om Fadene til den Tid vil blive billigere, er usikkert; der synes ikke at existere flere af dem end de, der for Tiden er kendte. Med Sikkerhed tør man derimod forudsige, at Fliserne vil blive meget dyrere. Ikke mindst med Udsigten hertil lægger vi stor Vægt ogsaa paa denne Del af Hr. M. E. Meyers Gave til Museet.

Men Samlingen, som faldt i Hr. Meyers Hænder, indeholdt foruden Fayencerne et stort Antal Glas, og ogsaa heraf fik vi Lov at udtage alt, hvad vi kunde ønske. Vi valgte en tohanket Kande af grønt Glas, tre Rosenvandsspredere, den ene purpurfarvet, med én Hank og høj, slank Tud, den anden brunlig og buklet, med to Tude, der tillige tjener som Hanke, den tredie blaa, uden Hank og Tud, i Form af en langhalset Flacon, endelig en vandklar Kande, som ligeledes er uden Hank eller Tud, og om hvis Hals en Glastraad er slynget. Denne Gruppe af sært formede Glas har Hr. Meyer senere forøget med to smaa, smukke romersk-syriske Glas fra den tidlige Middelalder, det ene æggebægerformet, det andet flaconformet, begge med pragtfulde Irisationer.

Inden vi forlader de islamitiske Lande kan vi her nævne fem orientalske Bogbind, der er hjembragte fra Arabien af den unge danske Opdagelsesrejsende, Hr. *Barclay Raunkjær*. De hører ikke til Pragtstykkerne med stanzet Skindmosaik osv. De fire er ganske enkle, med et eneste blindtrykt, mandelformet Ornament. Kun det femte er helt over blindtrykt med »mauriske« Linje-Ornamenter, der viser, at det er af arabisk Oprindelse og af højst ærværdig Alder.

Med en Række bulgarske Bondekrus af Fayence, hvoraf de æld-

ste synes at stamme fra Midten af det 18. Aarhundred, de yngste fra det 19. Aarhundreds første Halvdel, befinder vi os paa BALKAN — og atter foran en Gave fra Hr. M. E. Meyer. Bulgarien er paa Vej til Orienten, og selv i disse Bondearbejder af forholdsvis ny Dato mærker man — ligesom i de samtidige ungarske Fayencer — dens Nærhed paa Tingenes fortrinlige dekorative Virkning. Endnu stærkere mærkes dog Orientens Nærhed i en Del serbiske broget-broderede Bondeskjorter og en hel Samling serbiske og rumænske Gulvtæpper, vi fremdeles skylder Hr. Meyer. Begge Dele, baade de serbiske Bondeskjorter og de serbisk-rumænske Tæpper, er endnu et Terra incognita for Kunsthistorien. Men der kan næppe være Tvivl om, at den inden ret længe vil beskæftige sig baade med det ene og det andet. Af stor Interesse vil det f. Ex. være at lære de ældgamle Traditioner at kende, paa hvilke de nævnte Tæpper hviler. Teknisk sete er de en Slags Khilim (Ghileem, Kelim) af lignende Art som dem, der væves i tyrkisk Kurdistan, i Sirma og Shirvan og i det europæiske Tyrki i Nærheden af Servia. De er ens paa Ret og Vrang, vævede i geometriske Mønstre, som gaar mange Aarhundreder tilbage i Tiden, som oftest nydeligt stemte i Farverne og baade i saa Henseende og i Kompositionen varierede i den Grad, at man mellem hundred Stykker næppe finder to, som er éns. Af saadant halvt eller helt folkeligt Kunsthaandværk fra fjærne Lande mod Øst har vort Museum i Aarets Løb faaet en smuk Samling, dels ved Hr. Meyers, dels ved andres Gaver. Saaledes har Hr. Konsul *I. F. Erichsen* foræret os et Par langskaftede russiske Kvindestøvler, der med utrolig Taalmodighed og en højt udviklet Teknik er syede som en Mosaik af flerfarvet Skind, og fra de græske Øer har Hr. Maler *Halvor Bagge* skænket os ikke mindre end 19 forskellige Broderier, der, ligesom saa meget andet fra disse ukendte Egne, maa vente paa deres nøjere Bestemmelse. Det samme gælder 3 Skeer, som er os skænkede af samme Giver. Deres Blad er slebet ud af det haarde Træ i en eller anden stor Nød; deres Skafter er af Elfenben og Pindsvinpigge og slutter i en Kugle af Koral. I den ædle Form forraader de en gammel, forfinet Kultur, og Materialerne gør det sandsynligt, at de er et eller andet gammelt orientalsk Nomadefolks Husflid, uden at det dog er muligt at pege paa noget bestemt. Fra Siam har Hr. Direktør *Wilh. Weimann* medbragt og skænket os et med Guld rigt indvirket Skuespiller-Shawl, en usædvanlig stor og smuk Laagskaal af det saakaldte »siamesiske« (i Kina for Siam udførte) Porcellæn, en mindre Skaal af samme Art og endelig tre Stykker primitiv Fayence (to Fade og en Kumme), som ser ud til at kunne skyldes en indfødt siamesisk Pottemager, uden at vi dog tør indestaa for Rigtigheden af denne Gætning. Heller ikke en Torso af en Buddha i Fayence formaar vi at henføre med fuldstændig Sikkerhed. Den er købt af en Mand, der har hjembragt den fra Siam, og det er da formodentlig i Siams Jord, den har faaet sin smukke Perlemoderslustre. Men umuligt er det naturligvis ikke, at den kan være af anden indisk Oprindelse. Selvfølgelig finder Spørgsmaal som disse en skøn Dag deres Løsning, og med den Betragtning maa man i mange Tilfælde berolige sig i

et Museum. Naturligvis er det altid bedst at vide, hvad det er, man erhverver til et Museum. Men heller ikke i dette Forhold skal man være doktrinær. Hvis Tingen ellers er værd at eje, er det Hovedsagen at lægge Haand paa den. Saa faar Fremtiden registrere den rigtigt.

Fig. 7. Rødt lakeret Hjørneskab med kinesisk Dekoration i Guld og Lakfarver. England eller Holland, 18. Aarh. Testament. Gave fra Lehnsgrevinde *Henriette Rantzau*, 1914.

Fra Orienten og det tilgrænsende Østeuropa vender vi os nu til det, man før Krigen kaldte det civiliserede Europas Kunsthaandværk for at faa et Overblik over vore nye Erhvervelser heraf, og naturligt falder det da først at søge de største og mest iøjnefaldende Genstande: MØBLERNE.

Her møder vi et Navn, som ofte er blevet nævnt i vore Aarsberetninger, men som vi desværre i Aar for sidste Gang ser knyttet til gode Gærninger mod vort Museum. Det er Lehnsgrevinde *Henriette Rantzau*'s. Allerede da hun i 1907 skænkede Museet den store Samling af Sølv m. m., som vilde have været tilstrækkelig til forstedse at sikre hende en Plads mellem dem, der har bragt Museet de største Ofre, bestemte hun, at vi efter hendes Død skulde tage endnu en Del af hendes Kunst-Besiddelser i Arv efter hende, og efter hendes Bortgang den 30. Decbr. 1913 er disse

Ting nu ved hendes Exekutor, Hr. Overretssagfører Hallager, blevne tillagte Museet. Den mest fremtrædende Plads i vor Arv efter Grevinden indtager Møblerne, 1 Bord, 2 Kister, 2 Uhre af Træ og

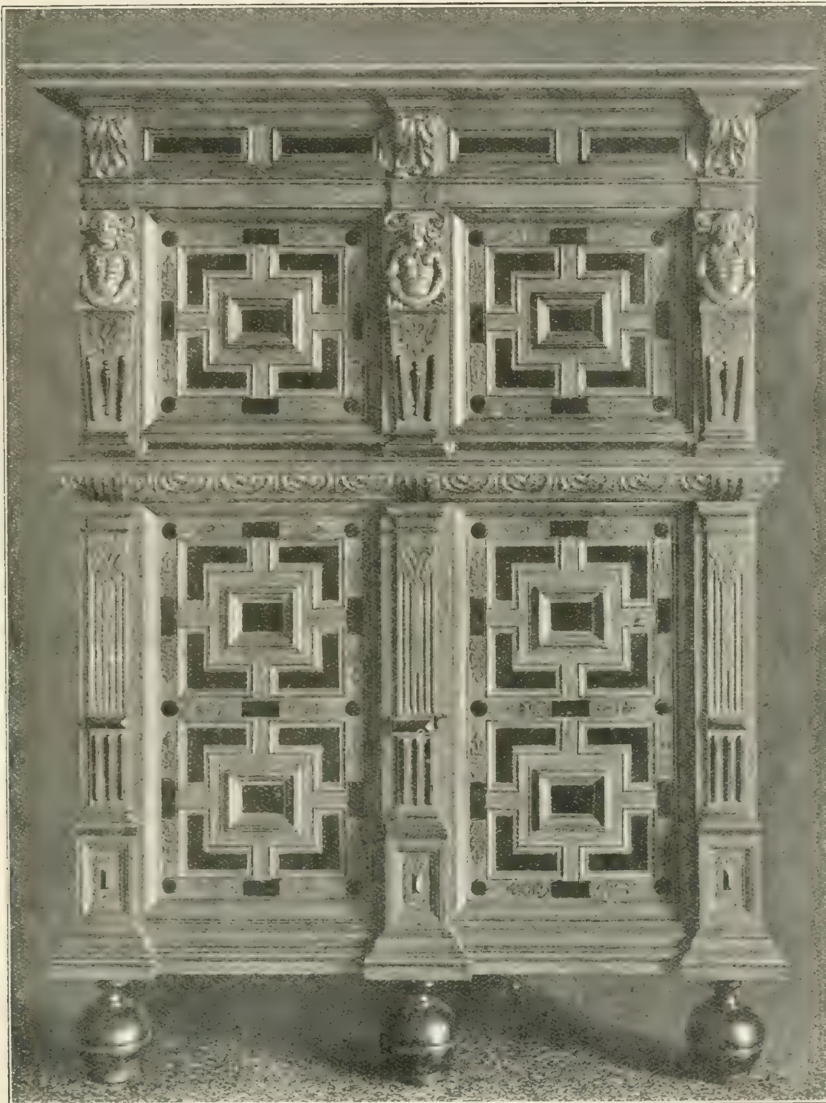

Fig. 8. Skab i to Etager af Egetræ og Ibenholt. Holland, 17. Aarh. Testament. Gave fra Lehnsgrevinde *Henriette Rantzau*, 1914.

ikke mindre end hele 3 Skabe. Grevinde Rantzau vidste, at vi ikke ansaa alle disse Møbler for at være af samme Værd, men hun havde erklæret sig tilfreds med enhver Anvendelse, vi kunde gøre af dem. Et Egetræs-Renaissancebord med rigt udskaaren Sarg og Fod, men

desværre med ny Plade, var, allerede mens hun levede, bestemt til at benyttes som Underdel til en ny Montre i vor Sal med nordisk Renaissance og er nu taget i saadant Brug. Et Skab i Barokstil med rige Indlæg af farvet Elfenben og Træ i Fyldingerne indeholder, fraregnet disse sidste, der en Gang bør udtages som Eksempler paa en meget malerisk Art af Intarsia, knap et Stykke gammelt Træ og er derfor uegnet til at figurere mellem tilforladelige gamle Møbler. Heldigvis tilhører de sex andre Møbler, vi har arvet efter Grevinde Rantzau, en bedre Kategori. To smaa udskaarne Kister, hver med to Fyldinger med Fremstillinger henholdsvis af Christi Fødsel og Lidelseshistorie, er slesvigske Arbejder fra det 17. Aarhundred og staar værdigt ved Siden af Flertallet af de udskaarne nordiske Renaissancearbejder i den Cumberlandske Samling. Af de to Uhre har det ene, der er i en Egetræs Kasse, fornemlig Interesse derved, at det melder sig som et gammelt dansk Arbejde, idet det paa den smukke Skive af Messing og Tin er betegnet: *A. D. Poulsen, Tundern*, medens det andet, som er af udskaaret og forgyldt Træ, ogsaa uden saadan Signatur er kendeligt som dansk Arbejde baade paa Materialet og paa den lidt plumpe, om end karakterfulde Behandling. Et rødt lakeret Hjørneskab (Fig. 7) med kinesisk Dekoration i lavt Relief i Guld og Lakfarver er et typisk Exempel paa en Art, der samtidig med det ostindiske Porcellæns Masse-Indførsel til Europa florerede baade i England og i Holland, og som er et vigtigt Vidnesbyrd om Betydningen af Europas Berøring med Østasien. Men det anseligste Stykke i Samlingen er dog det store, ganske enkle hollandske Skab i to Etager af Egetræ (Fig. 8) med Forsiringer af Ibenholt. Ganske vist er det ikke fuldstændig urørt; nogle lidet iøjnefaldende Restaureringer er trods deres Udførelse i gammelt ormstukket Egetræ kendelige som saadanne derved, at Ormegangene ligger blottede paa langs i Overfladen af Træet i Stedet for at gaa i Dybden af dette. Ogsaa andre smaa Fornyelser lader sig konstatere. Dog er det ikke sandsynligt, at Møblet paa noget Punkt har undergaaet Forandringer, der har grebet forvanskende ind i dets oprindelige Fysiognomi og forringet dets Værd som historisk Dokument. Vi har derfor ladet det rykke ind paa en Plads, som før var optagen af et langt pragtfuldere udskaaret, men uhyggeligt sammenstykket Skab.

Fig. 9. Kaffekande af Sølv. Kbhvn. 1753. Gengiven efter Tegning af Frk. Bodil Müller. Testament. Gave fra Lehnsgrevinde *Henriette Rantzau*, 1914.

Ogsaa mellem vore Ny-Erhvervelser af SØLV er der et Par Arvestykker efter Grevinde Rantzau. Sin egentlige Samling af Sølv afstod hun til Museet allerede i 1907. Men et Par Kaffekander fra det

18. Aarhundred, hvilke hun anvendte til daglig, forbeholdt hun sig at efterlade os testamentarisk. De er begge danske, begge af »knækket« Arbejde og med Hanke af Ibenholt. Den ene (Fig. 9), som er lav og undersætsig og hviler paa tre Fødder og har en staaende Fugl som Laagknap, bærer Københavns Stempel med Aarstallet 1753, Guardejnen Fabritius' Mærke og desuden Mestermærket Nr. 216 hos Bernh. Olsen, der har tydet det som *Sivert Thorstensson*. Den anden (Fig. 10), som er højere og lidt fladtrykt, bærer blot Mestermærket I B, der ikke vilde sige os meget, hvis ikke det samme Mærke, ledsaget af Ribe Bys Mærke, forekom paa en ganske lignende Kande (med Fad) i Baron Otto Reedtz-Thott's Besiddelse (afb. under Fig. 24 i J. Olrik: Dansk Guldsmedkunst fra Renaissancen til vore Dage. Tidsskr. f. Ind. 1911). De to Stykker skyldes aabenbart samme Mester, der altsaa var virksom i Ribe, men endnu er ukendt af Navn. Et tredie dansk Rococo-Arbejde i Sølv har vi ved Køb erhvervet i Aarets Løb. Det er en Sukkerbøsse (Fig. 11), ligeledes af »knækket« Arbejde, men rigt forsiret med drevne Ornamenter i Tidens Stil. Den bærer Københavns Stempel med Aarstallet 1750, Fabritius' Mærke og desuden Monogrammet I H med Aarstallet 1749, antagelig Jens Jacobsen Hoff, der boede i Skindergade og var Mester 1717—51. Af senere Dato er et Par tohankede aflange Saltkar, der ligeledes er af københavnsk Herkomst, og som i 1815 er udført af en Mester, der signerede med Bogstaverne *P S S* i Kursiv. De øvrige Forøgelser af vor Samling af Arbejder i Ædelmetaller skyldes Gaver. Gennem Maler Jørgen Storck har vi fra Fru Bispinde *Charlotte Madsen* modtaget

Fig. 10. Kaffekande af Sølv. Ribe, 18. Aarh. Gengiven efter Tegning af Frk. Bodil Müller. Testament. Gave fra Lehnsgrevinde *Henriette Rantzau*, 1914.

Fig. 11. Sukkerbøsse af Sølv. Kbhvn. 1749—50. Erhvervet 1914.

to Lommeuhre, det ene, af Guld med gennembrudt Kapsel, fra det 18. Aarhundreds Midte, det andet, med et nydeligt emaljemalet Billed paa Bagsiden (forestillende en ung, hvidklædt Dame med blegrødt Bælte paa mørkeblaa Bund), fra samme Aarhundreds Slutning. Sidstnævnte Uhr har tidligere tilhørt Fru Charlotte Storck, f. Lund ($^{3}/_{10}$ 1805—$^{7}/_{10}$ 1834), Bispinde Madsens Faders første Hustru. To Par Ørenringe af Guld, det ene ganske enkelt med en Turkis i hver af Ringene, det andet med kugleformede Hængere inden i Ringene, der er smykkede med en Krans af Smaaperler omkring en Granat i Centrum, er en Gave fra Frk. *Sine Luun* ved Hr. Departementschef Schlichtkrull. Endelig er en Sukkerbøsse (Fig. 12) i Ludvig XVI's Stil, men af københavnsk Oprindelse, bleven os foræret af en af Kunstindustrimuseets Venner, der ønsker at forblive anonym, skønt hans Gave i Sandhed vilde gøre hans Navn og hans Smag Ære. Thi det Stykke, han har skænket, tør trygt betegnes som et af de smukkeste gamle danske Sølvarbejder. Hvis det ikke bar Københavns Stempel og Christian Hosøe's Mestermærke, kunde man godt tro, det var fransk. Saa fast og fint er det udført, saa sikkert er det i Stilen, som jo ellers paa dansk Grund og omsat i Sølv kan være et temlig tarveligt Surrogat for den Ynde og Elegance, der var Franskmændenes Mening med den.

Fig. 12. Sukkerbøsse af Sølv, udført af Chr. Hosøe, Kbhvn. 18 Aarh.'s Slutning. Gave fra en anonym Giver. 1914.

Endnu et Arbejde i Ædelmetal maa vi omtale blandt Aarets Erhvervelser. Det er rigtignok ganske lille, ikke meget mere end en Tomme stort, men det er gjort af Guld af den aller pureste Kvalitet, og paa Guldet er der paalagt Emalje, som gør den lille Genstand til et sandt Klenodie. Talen er om et Brudstykke af et Sen-Renaissance-Smykke (Fig. 13), en Laas til en Halskæde, antagelig af Perlerader, lige kostelig som Komposition og Arbejde og interessant ved sin symbolske Fremstilling. Paa Laasens letbuede Overflade, hvori hver lille Ting trods den lillebitte Maalestok tegner sig fuldendt tydelig, paa samme Tid, som det

Fig. 13. Laas til en Halskæde. Guld med Emaljer. Italien? Sydtyskland? 17. Aarh.'s Begyndelse. Erhvervet 1914.

hele virker som et udmærket komponeret malerisk Ornament, er i gennembrudt Arbejde og med Belægninger af grøn og hvid Emalje fremstillet to Figurer, der med en Due svævende mellem deres Hoveder rækker hinanden Haanden og har et Hjerte i en Lænke hængende over de krystede Hænder, medens en Benrad ligger ved deres Fødder og et Timeglas anes til den ene Side, et Træ, der grønnes, til den anden. Meningen med alle disse Sindbilleder er tydelig nok: Troskab ud over Døden. Desværre lader derimod de smukke Bogstaver sig ikke tyde, som i en graveret og emaljeret Blomsterkrans findes paa Bagsiden. I et Monogram staar her: N S T K og derunder G H D. Heller næppe lader det sig med Sikkerhed sige, fra hvilket Land Smykket skriver sig. Den symbolrige og filosofiske Fremstilling kunde pege i Retning af Tyskland, og Tekniken udelukker aldeles ikke, at Sydtyskland kunde komme i Betragtning. Men i Stilen staar Smykket italienske Arbejder nærmere. Tænker man sig denne Laas knyttet til de sex Rader ægte Perler, som maa antages at have været fastgjorte i de sex Huller i hvert af dens Hængsler, er man mest tilbøjelig til at gætte paa Venedig. Om Smykkets Alder kan der derimod ikke være Tvivl. Det ejer endnu den Forening af Fasthed og festlig Glans, som i Sydens Kunsthaandværk ikke varede ret langt ind i det 17. Aarhundred.

Ogsaa fra vor Samling af UÆDLE METALLER kan der meldes om heldige Forøgelser. Atter her møder vi Grevinde *Rantzau*'s Navn, nemlig i Forbindelse med en morsom Lygte af hamret Messing fra Baroktiden. Ligeledes af Messing er en anden Gave, et lille Soluhr fra det 18. Aarhundred med en henrivende graveret ottekantet Basis, paa hvis Bagside er indskrevet en Række nordiske Byers Polhøjde, deriblandt Københavns, samt (den tyske?) Mesters Navn: *And. Vogl.* Man har i dette Stykke, der, ligesom de to ovenfor nævnte Lommeuhre, er os overbragte af Hr. Maler Jørgen Storck som Gave fra Fru Bispinde *Charlotte Madsen*, det nydeligste Vidnesbyrd om tidligere Tiders Kærlighed til Haandværket, der var saa stor, at end ikke Ting til saa rent praktisk Brug som videnskabelige Instrumenter kunde undgaa at faa Andel i den. Endnu et videnskabeligt Instrument, vi har erhvervet, bevidner, at Danmark i saa Henseende ingenlunde stod tilbage for de større Kulturlande. Det er en stor Quadrant, vi efter Tilbud har købt fra Norge, og som, ligesom Soluhret, er prydet med fine, graverede Rococo-Ornamenter. Den bærer Indskriften: *Quadrant nach der Angabe des Cap. Kruuss. Verfertigt in Copenha von Johannes Busch 1759.* Da næsten intet synes os lærerigere end saadanne kunstfærdige videnskabelige Instrumenter fra Fortiden m. H. t. Nutidens trøstesløse Prosa i al Praktik, er det vor Agt, maaske endnu i indeværende Aar, at forsøge at tilvejebringe en Udstilling af slige Instrumenter. Ved den Lejlighed vil man da maaske erfare mere om Johannes Busch og ogsaa faa fremdraget andre Navne paa gamle danske Mestre, der i Ordets fuldeste Forstand var Kunsthaandværkere samtidig med at være Mekanikere.

Om man ved den Lejlighed skal tage Uhre og Laase med, er et Spørgsmaal, som maa overvejes. Maaske dog næppe; Uhrene vilde

sprænge Udstillingens Rammer, og Laasene vilde i mange Tilfælde falde ganske uden for dem. En Laas som den skønne italienske Bronzelaas til en Kiste (Fig. 14), vi i Aar har erhvervet, skyldes f. Ex. en selvstændig skabende Kunstner og har ingensomhelst mekanisk-videnskabelig Interesse ved Siden af den kunstneriske. Afbildningen kan desværre kun give en Forestilling om dens Komposition, ikke om dens smukke gamle Forgyldning. Den er iøvrig forlængst kendt i Kunsthistorien gennem et Exemplar i Samlingen Hainauer i Berlin, hvilket Bode har beskrevet i sin Katalog over samme (Nr. 241). Et andet Exemplar (uden Forgyldning) tilhører Kunstgewerbemuseum i Berlin, og da vi selv fornylig har haft Lejlighed til at konstatere et tredie Exemplar i den grevelige Halwyll'ske Samling i Stockholm og bragt i Erfaring, at endnu en Privatsamling i Tyskland foruden den Hainauer'ske ejer et fjerde, er det sandsynligt, at der existerer flere*). Bode har sikkert Ret, naar han — naturligvis paa Grundlag af de siddende sovende Skikkelser nederst paa Laasen — anser denne for at skyldes en »Nachfolger des Michelangelo«. Men vel at mærke en venetiansk Efterfølger af Michelangelo. Thi dels er den ornamentale Stil i Stykket venetiansk, dels kan man vanskelig tænke sig andre Kister end venetianske Stuk-Kister eller med Stof betrukne Kister udstyrede med Laase som denne. Hvorom alting er, er det en velkommen Erhvervelse til vor nye italienske Renaissance-Sal, som vi iøvrigt til vort Savn maa holde lukket indtil videre, idet Størstedelen af dens kostbare Indhold hører til de magasinerede Dele af Museet.

Fig. 14. Kiste-Laas af forgyldt Bronze. Tilskreven en (venetiansk?) Efterfølger af Michelangelo. Erhvervet 1914.

*) Efter at ovenstaaende var skrevet, har den deri udtalte Formodning allerede bekræftet sig. Ved et Besøg paa Herregaarden Nysø pr. Præstø har jeg fundet en femte af disse Laase. Den sidder paa en med Stof betrukken gammel (?) venetiansk Kiste. Exemplaret er dog sløvere i Støbningen end Museets, fattes Forgyldning og har den slemme Skavank, at Smæk-Bladet med den smukke Kvindefigur med en Kurv paa Hovedet har manglet og er erstattet med en plump Forfalskning. *E. H.*

Medens saaledes vor Samling af Messing og Bronze har faaet flere Forøgelser, som er Omtale værd, er vor Samling af JÆRN kun voxet med et eneste Stykke, et lille gothisk Pengeskrin (Fig. 15), som helt over er dækket med sirlige, gennembrudte Ornamenter og har en kunstfærdig og kraftig formet Laas. Det er et ualmindelig velbevaret Exemplar af Arten, der vil være selvskrevet til at danne Centrum i en paatænkt lille Montre med gothiske Laase, Dørhamre, Beslag og Nøgler af Smedejærn paa en af vore gothiske Kister. Det er, hvad opmærksomme Besøgende i vort Museum maaske allerede har iagttaget, vort Princip, saa ofte Stof, Plads og Lejlighed tillader det, at udskille slige Grupper af den altid utiltalende Ordning efter Materialerne og føje dem ind i de Stuer, hvor de efter deres Stil har deres rette historiske Plads. Saaledes har vi af vor keramiske Samling allerede for længere Tid siden udskilt det rhinske Stentøj for at opstille det i Salen med nordisk Renaissance, og ogsaa de italienske Fayencer har faaet deres rette Baggrund ved at ses i vor italienske Sal.

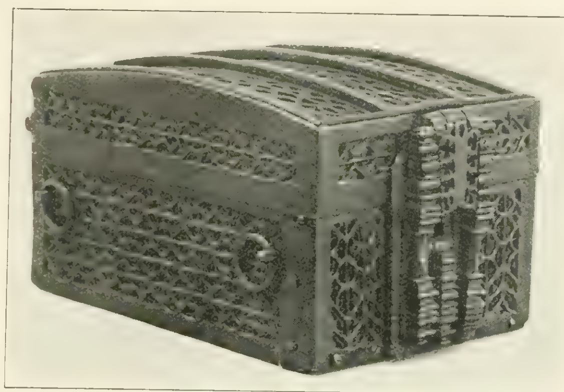

Fig. 15. Gothisk Pengeskrin af Jærn. 15. Aarh. Erhvervet 1914.

Iøvrigt er det i alle Museer vanskeligst at komme til Rette med Fayence og Porcellæn efter det Stilprincip, som her er antydet, og som i vore Dage er ved at sejre overalt over den tidligere tekniske Deling. Fayence og Porcellæn har for det første Krav paa at kunne studeres som Frembringelser af forskellige Fabriker og forlanger derfor en Ordning, som er dikteret af disse. Og hertil kommer, at Fayence og Porcellæn i alle moderne Museer danner en uforholdsmæssig stor og bestandig voxende Afdeling. Om man vilde være doktrinær og f. Ex. ogsaa for Porcellænets Vedkommende gennemføre den historiske Ordning, vilde man hurtigt blive nødt til at dæmme op mod den Oversvømmelse, man i saa Fald vilde foraarsage i sin Rococo-Sal.

Det er en Erfaring, man har fra alle Museer og deres Aarsberetninger, at der ikke er noget andet Omraade, paa hvilket de vedblivende voxer saa stærkt, som paa det keramiske. Aarsagerne hertil er mange. Her skal vi blot pege paa, at relativ Prisbillighed (relativ vel at mærke) gør det muligt selv for Samlinger med smaa Midler vedvarende at konkurrere til gode gamle Genstande af Fayence eller Porcellæn. Som man vil se, har denne Betragtning heller ikke slaaet fejl for os i det forløbne Aar.

Til de ældste af vore nyerhvervede FAYENCER hører — næst

de islamitiske, som ovenfor er omtalte — to spanske Azuleios (Væg-Fliser) fra Tiden omkring Aar 1500. De er udførte »de Cuenca« (d. v. s. med ophøjede Konturer) og supplerer godt vor lille Samling af Arten. Ogsaa af italienske Fayencer har vi erhvervet nogle Stykker. Ved en Auktion i Berlin kom vi i Besiddelse af et lille Fad af Halvmajolika i den saakaldte Sgraffitto-Teknik (Fig. 16), der i det 15. Aarhundreds 2. Halvdel navnlig havde hjemme i La Fratta og Mantua. Det er dekoreret i Bunden med et typisk kvindeligt Profilportræt, der, ligesom Ornamenterne paa Kanten, er opkradset i en Begitning over det røde Ler og tegner sig paa udflydende grøn Baggrund under en tynd, gennemsigtig Blyglasur. Fra samme Auktion stammer ogsaa en rund Platte med en galant Frugthøst-Scene, malet i de lyse, graalige Toner, som er ejendommelige for alle Frembringelser fra det 17. og 18. Aarhundred fra den lille By Castelli i Abruzzerne. Ogsaa for Blomstringstiden for den italienske Majolika, det 16. Aarhundreds første Halvdel, har vi faaet en ny og smuk Repræsentant, nemlig en Tallerken fra Castel Durante (Fig. 17) med grisaillemalede Krigstrofæer paa Kanten og en lille Genius paa gul Grund i Bunden. Af tyske Fayencer er tilkomne flere. En Tallerken med gennembrudt Kant og dekoreret i blaat med Blomster er fra Münden i Hannover. Et stort Krus, som, ligeledes i blaat, er dekoreret med et fantastisk Bygningsprospekt, er betegnet B. K. og skyldes Fabriken i Bayreuth, der havde sin Glanstid under Knöllers Ledelse i Markgrev Friedrichs Regeringstid (1735—63). Et Laagfad i Form af en Fasan i Legemsstørrelse hører til de endnu ikke omtalte Gaver fra Hr. *M. E. Meyer;* dette smukke Stykke stammer muligvis fra Holitsch, men har ingen Signatur og har derfor sin endelige Bestemmelse til Gode. Det samme gælder fire blaamalede Fliser, hvoraf de to, som er dekorerede med Blomster, Træer og Fugle, er erhvervede ved et Bytte med Norsk Folkemuseum, medens de to andre, som er dekorerede med fortrinlige fast og sikkert tegnede Jægerbilleder, er købte i København. At gamle blaamalede Fayencer uden Signatur jævnlig er vanskelige at bestemme, har vi ogsaa erfaret af to Gafler med ornamentalt dekorerede Skafter. De

Fig. 16. Fad af Halvmajolika i Sgraffitto-Teknik. La Fratta. 15. Aarh.'s 2. Halvdel. Efter Tegning af Frk. Bodil Müller. Erhvervet 1914.

Fig. 17. Tallerken af Majolika. Castel Durante. 16. Aarh.'s 1. Halvdel. Efter Tegning af Frk. Bodil Müller. Erhvervet 1914.

Fig. 18. Krus af Fayence med brogetmalet Dekoration. Rheinsberg, 18. Aarh. Efter Tegning af Frk. Bodil Müller. Erhvervet 1914.

solgtes som »Delft«, men skyldes langt snarere Tyskland end Holland. En sjældent forekommende Signatur bærer et lille Krus (Fig. 18), der i ualmindelig mildt og smukt stemte Farver er dekoreret med en Fugl i et Træ. Det er udført i Rheinsberg, der ellers er mest berømt som det Sted, hvor Frederik den Store opholdt sig som Kronprins. Endnu en heldig Erhvervelse af tysk Fayence harTilfældet tilført os. Det er en stor Kartouche-formet Ovn-Kakkel (Fig. 19), der i blaat er dekoreret med en Ramme af Akanthusblade i Relief omkring et Bomærke med to Posthorn og to korslagte Sværd. Øverst i dette Bomærke læses Bogstaverne H - H - K. Den kraftige Blaa, en egen Nuance i den hvide Glasur, men fremfor alt den brede mesterlige Pensel, hvormed den er malet, er altsammen ubedragelige Tegn paa, at Kaklen skyldes et af de Værksteder i Hamborg, der foruden nogle af de karakterfuldeste blaamalede Krus har frembragt de skønneste blaamalede Ovne i Verden.

Fig. 19. Kakkel af blaamalet Fayence med den hamborgske Senator H. H. Kentzler's Vaaben. Hamborg, ca. 1740. Erhvervet 1914.

Denne Formodning har vi da ogsaa faaet bekræftet ved en Forespørgsel hos Museet i Hamborg. Vaabnet tilhører den hamborgske Senator Hieronymus Heinrich Kentzler, der indehavde sin Stilling som Senator fra 1735—1758. Det er Professor R. Stettiner ved Hamborger-Museet, vi skylder Tak for denne Oplysning. I det Brev, hvormed den er os oversendt, skriver Direktør Brinckmann: »Derartige Kacheln mit Wappen hamburgischer Geschlechter sind mir kaum noch vorgekommen.«

At Museet i Hamborg har kunnet give Svar paa en Forespørgsel om et Stykke hamborgsk Fayence, er ikke saa mærkeligt. Mærkeligt er det derimod, at samme Museum uden at spørges har kunnet levere en Kommentar til det eneste Stykke af københavnsk Fayence, vi i Aarets Løb har erhvervet. Hermed forholder det sig saaledes:

Der kendtes hidtil kun et eneste Exempel paa, at Fabriken i St. Kongensgade skulde have befattet sig med anden Maling end Blaamaling, nemlig et med to Toner gult og desuden med en graagrøn, en manganbrun og den sædvanlige blaa dekoreret Blækhus. Naturligvis, kan man næsten sige, fandtes og findes dette Stykke i Museet i Hamborg, der tidligere end noget andet Museum indsaa Betydningen af at samle selv mindre anselige Fayencer med Mærker, som en Gang i Fremtiden kunde blive oplyste — og oplysende for andre, vigtigere Stykker. Det nævnte Blækhus, som er afbildet under Fig. 17 i I. V. Frohne's efterladte Bog om »Danske Fayencer«, er sandt at sige ikke nogen Skat i kunstnerisk Henseende; Formen er plump, Farverne er mere eller mindre mislykkede i Brændingen, Penselføringen slemt malproper. Ikke destomindre pegede Direktør Brinckmann med berettiget Stolthed paa dette Stykke, saalænge det var det eneste kendte polykromt-dekorerede Stykke københavnsk Fayence fra det 18. Aarhundred. Nu er det hændt, at det har faaet et Sidestykke. Et Krus med Tinlaag (Fig. 20), vi har erhvervet, bærer ligesom Hamborgs Blækhus det Monogram, man er kommen overens om at betragte som Johan Pfau's Mærke, og er, ligesom Blækhuset, *polykromt-dekoreret*. En blaat indrammet Kartouche er paa Forsiden udsparet i en mangan-stænket Bund, der dækker hele det øvrige Krus med Undtagelse af nogle udsparede Ornamenter ved Hanken; i denne Kartouche er med mange Farver malet en Slags Landskab i kinesisk Stil. Frohne har saaledes ikke faaet Ret i, at Blækhusets Polykromi var »et Forsøg, der ikke blev ført videre«. Det blev ikke blot ført videre, men førte endog til noget saa godt som vort Krus. Der er i den kunstneriske Kvalitet en himmelvid Forskel mellem dette og Blækhuset i Hamborg. Kruset er i alle Maader upaaklageligt, friskt i Farverne, flot i Penselføringen. Det skulde efter dette være mærkeligt, om der ikke skulde existere endnu flere Stykker af Arten.

Fig. 20. Krus af Fayence med brogetmalet Dekoration. Fabriken i St. Kongensgade, København, 18. Aarh. Efter Tegning af Frk. Bodil Müller. Erhvervet 1914.

Ogsaa mellem vore Ny-Erhvervelser af Porcellæn findes et dansk Stykke, som er saa mærkeligt, at det sikkert aldrig vilde være blevet erkendt som dansk, hvis det ikke havde baaret den kgl. Fabriks Mærke og desuden en Indskrift af et Par danske Ord. Talen er om en Thepotte af en besynderlig Form og med en endnu besynder-

ligere Glasur, der er souffleret i blaat, graat, grønt og brunt og derefter afstribet med brede Striber i Guld. Den optræder som et Unicum efter at være blevet bragt her til Byen af en tysk Handlende, men skal have haft en Ledsager i Livet i Form af en Sukkerskaal, fra hvilken den desværre er bleven skilt. *Den 22 Septemb.* staar der paa Laaget af Thepotten, og denne Inskription skal have fortsat sig i et *1806* paa Sukkerskaalen. Mærkelige er ogsaa to Par Kopper, der er muschelmalede i blaat under Glasur, som saa meget andet af den kgl. Fabriks gamle Porcellæn, men som i Tilgift har Drapperiguirlander indvendig i Koppen og langs Randen af Underkoppen, hvilket man næppe tidligere har set. Mindre mærkelige, men ikke forhen repræsenterede i vor Samling, er de cylindriske Kopper til det bekendte Stel med blaamalede Strøbuketter; af den Slags Kopper hører 2 til vore seneste Erhvervelser. En velkendt Type er ogsaa et Par forgyldte Kopper i Empirestil efter Tegning af Hetsch, hvis Arbejder for Porcellænsfabriken man nu med Rette begynder at agte; man skal i Virkeligheden lede længe for at finde Porcellæn i Empirestil af saa fornem en Natur, som hans. To brogetmalede Vinpropper med bladkransede Kvindehoveder, en purpurmalet Crème-Kop, som slutter sig til det store Stel med Purpurblomster, der i sin Tid er skænket Museet af Etatsraadinde Ruben, en Puncheske med polykrome Strøbuketter, en lille Statuette i Biscuit af en Blomsterpige og endelig et Krus med Bjelke'rnes Vaaben er lutter Ting, som hver især har en supplerende Mission i vor Samling af det gamle københavnske Porcellæn uden at dog nogen af dem kan siges at betegne noget større Plus til dens Værdi. Et stort Plus i saa Henseende er derimod et helt Frokoststel, vi har erhvervet i dets gamle Skrin af Mahogni, som er foret med søgrøn Silke. Vi har desværre ikke saa meget som en Tegning af denne kapitale Erhvervelse, der naturligvis hører til de vedblivende magasinerede af vore Ting. Vi maa nøjes med at oplyse, at Talen er om et Dejeuner fra Fabrikens bedste Tid, dekoreret med brogetmalede Blomster omkring Medaljoner med grisaillemalede antike Hoveder paa gul Grund. Servicet synes aldrig at have været brugt; thi det er ikke blot uden den aller ringeste Beskadigelse, men Forgyldningen har en Friskhed, som om den var paalagt igaar.

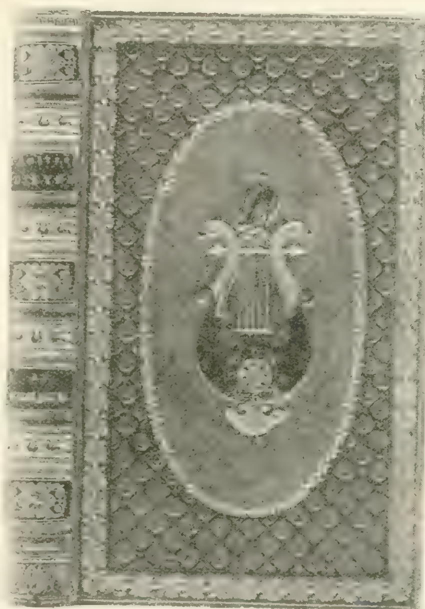
Af fremmed Porcelæn er kun faa Stykker tilkomne. Atter derimellem er der et Par Gaver fra Grosserer *M. E. Meyer*, nemlig en hvid Kop af blødt Porcellæn med kinesiske Blomstergrene i Relief, sikkert et Forsøg fra ca. 1700 af Fabriken i St. Cloud, samt en ganske tilsvarende dekoreret Kop af haardt Porcellæn, der bærer Meissens Mærke og er et tidligt Produkt af den derværende Manufaktur. Fra Meissen skriver sig endvidere en smuk lille Mezzetin-Figur med sort Kappe, som er os skænket af Hr. Arkitekt *Fr. Levy,* en elegant lille Sminkedaase i Form af et Dameben, der er en Gave fra Fru *Elsass,* samt en Kande, som er dekoreret i kinesisk Stil med Guld paa blaat og med lidt rødt. Fra Fabriken i Wien stammer en Kop, der minder om sidstnævnte Kande og i det hele staar Meissen saa nær, at man med Overraskelse finder den mærket med »Bikuben« i Stedet for med de korslagte Sværd. Endnu

kan vi nævne 2 Par Kopper, som er dekoreret med Strøbuketter i grønt, og som bærer det af engelske Samlere saa højt skattede Mærke i Guld, der betyder »Chelsea-Derby under Fællesledelse af W. Duisbury og I. Heath« (ca. 1770), samt et Arbejde med et Mærke (to Pile), der især faar franske Samleres Tænder til at løbe i Vand, nemlig en Gruppe med en galant Hyrdescene i Biscuit fra Fabriken Rue Fontaine-au-Roy, almindelig kaldet »La Courtille«. Gruppen er lidt vovet i den Bevægelse, som danner dens Motiv, men Bevægelsen er fortryllende yndefuld, og de to Figurer frembyder fra alle Sider sete et henrivende Spil af Linjer. Vi forholder os ellers lidt kætterske overfor meget af den Porcellænsplastik fra Fortiden, for hvis Skyld andre Museer og mange Samlere forbløder sig. Med fransk Biscuit, hvad enten den er fra selve Sèvres eller fra de mindre franske Fabriker fra det 18. Aarhundreds Slutning er det en anden Sag. Man kan sige, at de tyske Porcellænsfabriker i det 18. Aarhundred var de franske i høj Grad overlegne i Forstaaelsen af Porcellænets kostelige Egenskaber som Malegrund. Det meste Sèvres-Porcellæn er jo en fuldstændig Miskendelse af disse Egenskaber, dækket, som det gerne er over det hele med Guld og grelle Farver. Men til Gengæld var Franskmændene Tyskerne overlegne i Forstaaelsen af Porcellænets plastiske Egenskaber. Tyskerne tog ikke Materialet alvorlig nok; de saa ikke, hvilke Muligheder det indeholdt for at forene den lille Maalestok med højere Formaal. Mere eller mindre er alle Meissens Porcellæns-Grupper derfor Nips. Medens Sèvres' — og ogsaa La Courtilles — trods den lille Maalestok er Monumenter.

Fra disse de største Afdelinger indenfor vore Samlinger vender vi os nu sluttelig til nogle af de mindre og mindste. Atter i GLAS-SAMLINGEN møder vi da en Gave fra det Overflødighedshorn, Grosserer *M. E. Meyer* har rystet ud over Museet, og ikke den ringeste. Det er en af de skønne norske Krone-Pokaler. Som allerede sagt er Giveren Samler selv. Han holder derfor Øje med Auktionerne herhjemme, og paa en af disse blev han opmærksom paa den nævnte Pokal, paa hvilken ogsaa vort Museum reflekterede. Han traadte nu ikke alene tilbage for Museet, men var saa generøs at tilbyde at forære dette Pokalen. Ved Auktionen viste det sig, at ogsaa andre kendte dens Værdi, men han hører til de Folk, der fører deres Forsæt igennem, og han slap ikke Pokalen, før den var hans — eller rettere vor. Vi skylder ham oprigtig Tak derfor. Thi de gamle norske Pokaler hører til de bedste Ting som Kunsthaandværket i Norden har frembragt, og derfor ogsaa til de Ting, som et Kunstindustrimuseum i København bør have repræsenterede. Men det var lettere sagt end gjort. I Aarevis spejdede vi forgæves efter blot et beskedent Eksemplar af Arten. End ikke i Norge frembød der sig noget. Da hændte det for ikke længe siden, at vi ved Køb underhaanden i København kom i Besiddelse af vor første norske Pokal, tilmed et udmærket Eksemplar, og nu har vi altsaa faaet det næste, som ingenlunde staar tilbage for det første. Som den kostbare Ting, den er, hører den naturligvis til den ma-

gasinerede Del af vore Samlinger, og Tegningen af den i vor Tilgangs-Journal er desværre ikke egnet til at gengives. Om dens kunstneriske Værd kan vi saaledes ingen Forestilling give. Derimod kan vi oplyse, at den har en national Værdi desuden. Den er udført til Minde om Fregatten »København«s Udtrædelse i Livet. *God Lykke for Fregatten Kiøbenhafn* staar der med sirlige Bogstaver slebet i dens Glas over de smukt slebne Fremstillinger af et Skib, som løber af Stabelen, og samme Skib paa Søen. — Ellers er vor Glassamling kun blevet forøget med et beskedent, om end fint Stykke, en sleben bøhmisk Flacon fra det 18. Aarhundred, i hvilken der paa den ene Side er indslebet Monogrammet *I I S S* og en Mand med en Passer i Haanden, paa den anden en Trofæ af Murer-Redskaber.

Af Arbejder i ELFENBEN er tilkommen en lille Bordklokke fra Empire-Tiden, af Arbejder i LÆDER fire Stykker Gyldenlæder af et Tapet fra ca. 1700 samt nogle faa BOGBIND. Af disse sidste er det ældste et saakaldet »Lænkebind«, d. v. s. en Bog, hvori en Jærnlænke er fastgjort med det Formaal at befæste Bogen til den Pult, hvor den er fremlagt. Langt ind i det 16. Aarhundred vedblev de trykte Bøger at være saa kostbare, at man ikke gav Offentligheden Adgang til dem uden at sikre dem paa denne Maade mod at bortføres. Bindet her, en Gave fra Hr. fhv. Overrabbiner, Professor *D. Simonsen*, indeholder en »Dictionarium Hebraicum«, der er trykt hos Fröben i Basel 1548. Mærkeligt nok er det paa den ene Side dateret 1549, paa den anden 1551. Typen er den sædvanlige tyske, trykt med Ruller og Plader, Bevaringen desværre alt andet end god, idet et helt Stykke baade af Bogen og Bindet er fortæret af Bogorme. Men det er dog altid en Levning af en boglig Sjældenhed, vi længe har søgt, og som vi ellers ikke havde stor Udsigt til at erhverve.

Fig. 21. Bogbind af Magnus Berggreen, Lund, ca. 1828. Gave fra Hr. Konferensraad *J. W. Mørch*.

Et meget smukt svensk Bind (Fig. 21) er os skænket af Hr. Konferensraad *J. W. Mørch*. Det er gjort til *Smärre samlade Dikter* af *Esaias Tegnér* (Stockholm, 1828) og aabenbart udført umiddelbart efter Bogens Udgivelse. Dets Mester er Magnus Berggreen i Lund, der forærede det til sin Kusine Dorothea Juliane Sjøbeck (1805—80, gift med botanisk Gartner S. i Lund og derefter i København). Som man vil se, er Bindet, der gengives her, ikke upaavirket af

de samtidige franske Bogbind. Men det har dog en Lyrik over sig, som er udpræget svensk. Den skyldes ikke blot Lyren i Centrum af Bindet, men ogsaa den ridderlige Ømhed, der er ofret paa dette paa alle dets Ledder og Kanter (om det saa er Bogens Guldsnit, gemmer det en Skønhed, nemlig Malerier *under* Guldet, som først kommer til Syne, naar Snittet bringes i skraa Stilling). For os er Bindet iøvrigt ikke blot værdifuldt som kunstnerisk, men ogsaa som historisk Dokument og i sidstnævnte Egenskab i Stand til at berigtige en Fejl i vor forrige Aarsberetning. Under Fig. 41 har vi dér opført et Bind som dansk Arbejde fra ca. 1830. Men Slægtskabet mellem hint usignerede Bind og det signerede, vi nu har faaet, er saa aabenbart, at de nødvendigvis maa være fra samme Værksted.

Ogsaa et Par komponerede Bind i Silke fra Magnus Berggreens Værksted skylder vi Hr. Konferensraad Mørch og tillige et for Christian VIII udført Bind, der indeholder et Haandskrift med Titlen: Haandbog over Søartilleriets Hovedsortementer til Flaadens og Defensionens Armering for Aaret 1847«. Medens dette Bind, som bærer Christian VIII's kronede Monogram, naturligvis er dansk Arbejde, lod det sig betvivle, om det samme var Tilfældet med to Bind i blaat Saffian, der bærer rige Rammer af Rococo-Ornamenter fra ca. 1840 og indeni disse Tilegnelsen: OTTO DEM ERSTEN KÖNIG VON GRIECHENLAND. Bogen indeholder en tysk Oversættelse af K. Lundblads »Geschichte Karl des Zwölften«, og der var for saa vidt intet til Hinder for, at Bindene kunde være tyske. Tilfældigt lod der sig imidlertid føre Bevis for, at de er danske. Thi deres gamle brøstfældige Pap-Futteral medfulgte, og da det faldt fra hinanden, viste det sig, at dets Papper var tilberedte med gammelt dansk Avispapir.

Til vor TEXTILSAMLING er der kun gjort faa Indkøb i det forløbne Aar: et Par trekantede siamesiske Broderier med Guldtraad, Silke og Pailletter paa Applikationer af Fløjel og Klæde, en bred, spansk Knipling fra det 17. Aarhundred af milanesisk Karakter, en typisk genuesisk Knipling fra omtrent samme Tid, et kvadratisk Tørklæde af Moll fra ca. 1800 med tambureret Bort og en lille Knipling i Kanten, endelig et Par gamle og et Par moderne svenske Arbejder. De gamle af disse er en »Åkdyna« i »Rödlakan« med kam-mønstret Ramme omkring tre Felter med firbenede Fantasidyr af endnu romansk Karakter, skønt Stykket vel næppe er meget ældre end fra ca. 1800, samt en anden Vognhynde (Fig. 1), der med sine frit komponerede Fugle og Blomster i fri Farvesammenstilling er en smuk Prøve paa en svensk »flamskväfnad« fra ca. 1780. De moderne svenske Arbejder, til hvilke der sigtedes, er et Stykke Knipling, der er tegnet af Anna Stina Murray og syet af Maria Steen for *Agnes Branting's* Textilatelier *Licium*, samt et Fag Gardiner med Mellemværk fra *Handarbetets Vänner*, hvilket er bestemt til praktisk Brug i et af Lokalerne i Museet.

Atter iaar kan dog Textilsamlingen siges at være bleven forøget langt stærkere ved Gaver end ved Indkøb. Herhen hører jo nemlig saavel Hr. Grosserer *M. E. Meyers* Samlinger af balkanske Tæpper

og Folkedragter, som Hr. Maler *Halvor Bagges* Broderier fra de græske Øer, for hvilke der ovenfor blev gjort Rede i anden Sammenhæng. Og desuden er der ved Gaver indgaaet i Samlingen: et italiensk Sengeforhæng fra det 17. Aarhundreds Begyndelse med Mellemværk af *lacis* i brunt og hvidt og kantet foroven og forneden med en *reticella* (Hr. Museumsassistent *Mario Krohn*), et Stykke af et formentlig dansk Sengedrapperi fra ca. 1710—25, broderet med Lidser paa rødt Atlask (en *Anonym*), et Stykke dansk »Klostersyning« fra det 18. Aarhundred (Skolebestyrerinde, Frk. *Hanne Adler*), et Shawl af Silketyll med Tamburering (Fru *Johannes Nielsen*) og endelig to Daabshuer, den ene med Franskbroderi paa Bobinet, den anden strikket af Bomuldsgarn med indstrikkede Roser af grønne og røde Perler og kantet med en Tøndersk Knipling (Skolebestyrerinde Frk. *Marie Kruse*). Til Textilsamlingen hører paa en Maade ogsaa nogle malede Portrætter, vi i Aar har erhvervet, et adeligt Kvindeportræt fra ca. 1700 og et Mandsportræt fra ca. 1790, der testamentarisk er os efterladte af Lehnsgrevinde *Henriette Rantzau*, samt et Dameportræt fra 1830, som vi underhaanden har købt. Thi kun for saa vidt samler vi paa gamle Portrætter, som de har kostymehistorisk Interesse i den ene eller den anden Retning. Foreløbig samler vi dem paa vort Kontor. Først i en ny Museumsbygning vil det blive muligt at bringe dem i de rette historiske Omgivelser mellem Tingene fra deres egen Tid.

Med dette Blik ud til Fremtidens Kunstindustrimuseum i København, hvor der er Plads til alt og alt er paa sin rette Plads, kan det være passende at slutte denne Beretning. Slet saa forjættende nær som i Fjor øjner vi ganske vist ikke for Tiden Billedet af vor ny Bygning. Men kun de mørkeste Magter vil kunne faa os til for stedse at slippe dette lyse Billede af vor Bevidsthed.

B. BIBLIOTEKET

(Meddelt af Hr. Assistent M. WEBER).

Til Bibliotekets Forøgelse er der i det forløbne Aar anvendt ca. 4000 Kr. og indkommet adskillige Gaver. Bogsamlingen talte ved Aarsskiftet 5552 Værker med 6448 Bind (mod 5390 Værker med 6246 Bind ved samme Tid ifjor). Billedsamlingen blev forøget med 940 Blade opsatte paa 524 Kartoner.

Blandt de vigtigste nye Erhvervelser til Bogsamlingen maa vi her nøjes med at nævne det store, i komplet Tilstand sjældne og meget kostbare Subskriptionsværk »*Journal of Indian Art*«, som Museet længe har savnet, *Folnesic*'s Værk om Wiener-Porcellæn-Samlingen, *Karl Mayer og Hector de Sauveur:* »Chateaux de France«.

Af de indgaaede Gaver maa som den betydeligste fremhæves det store 2-Binds Værk om den Langaardske Samling, skænket af Udgiveren, Hr. Grosserer *Chr. Langaard*, Christiania.

Bøger og Blade er endvidere skænkede af Hr. Direktør *Ernst Bojesen,* Hr. Litograf *Chr. I. Cato,* Hr. cand. jur. *H. Chr. Christensen* (en Tegning af Dagfin Werenskjold), Frk. *Maria Collin*, Lund,

Hr. Museumsdirektør *Fr. Deneken,* Crefeld, Hr. Bog- og Papirhandler *Vald. Engelsen,* Hr. *Waldemar v. Essen,* Hamburg, Hr. Arkitekt *Egil Fischer,* Hr. Maler *Achton Friis,* Hr. Museumsdirektør *H. Grosch,* Christiania, Hr. Overbibliotekar *Vilh. Grundtvig,* Hr. *Bernt Gronvold,* Berlin, Hr. Direktør *Emil Hannover,* Hr. Xylograf *F. Hendriksen,* Hr. Dr. *Fr. W. Holm,* New York, Hr. Maler *Axel Hou,* Hr. Antikvitetshandler *Jorck,* Hr. Maler *Axel Jørgensen,* Hr. Dr. phil. *K. F. Kinch,* Fru *Charlotte Klein,* Hr. Museumsassistent *Mario Krohn,* Hr. Bogbinder *Anker Kyster,* Hr. Grosserer *Ad. Levison,* Hr. Hofjuvelerer *C. Michelsen,* Hr. Maler *Mohl,* Hr. *Louis Moller,* Hr. Maler *Møller-Jensen,* Hr. Prof. *C. Nyrop,* Hr. Direktør *Rubow,* Malmo, Hr. Friherre *Johannes Rudbech,* Stockholm, Frk. *Elisabeth Thorman,* Stockholm, Hr. Magister *Vilh. Wanscher,* Hr. Museumsdirektør *Ernst Zimmermann,* Dresden.

Desuden har vi faaet tilsendt en længere Række Kataloger, Tidsskrifter, Aarsskrifter m. m. fra følgende Byers Museer og andre Institutioner: Bergen, Berlin, Bern, Bremen, Brünn, Boston, Christiania, Cincinnati, Crefeld, Dresden, Erfurt, Faenza, Graz, Hagen i W., Halle, Hamburg, Hannover, Leipzig, London, Lübeck, Malmö, Prag, Randers, Riga, Stockholm, Stuttgart, Trondhjem, Wien og Zürich.

Endvidere fra: »Det kgl. Akademi«, »Det kgl. Bibliotek«, »Statsbiblioteket i Aarhus«, »Statens Museum f. Kunst«, »Nationalmuseet«, »Crefelder Museums-Verein«, »Kaiser-Friedrich-Museums-Verein«, »Nye Danske Brandforsikring«, Industriforeningen, Fagskolen f. Haandværkere og mindre Industridrivende (Teknologisk Institut), Foreningen f. Boghaandværk, Fagskolen f. Boghaandværk, Foreningen af 3. Dec., Akademisk Architektforening, Danmarks Bogtrykkerforeninger, Bogbinderlauget, Malerlauget, Selskabet til Hedebosyningens Fremme, Föreningen Handarbetets Vänner, Kulturhistoriska Föreningen för södra Sverige, Svenska Sløjdföreningen, Gesellschaft für Geschichte und Altertumskunde, Riga, og fra Verband Deutscher Musterzeichner.

II. UDSTILLINGSVIRKSOMHEDEN.

Der kræves desværre kun faa Linjer for i Aar at gøre Rede for Museets Udstillingsvirksomhed.

Om vor Medvirkning til Udstillinger i Provinsen forelaa kun en eneste Anmodning. Den kom fra Kvindernes Udstilling i Esbjerg og gik ud paa at erholde den danske Del af vor Textilsamling til Laans. Selvfølgelig var Svaret imodekommende. Da der ved denne Lejlighed ikke blev begæret nogen personlig Assistance fra Museet, er vi ude af Stand til at dømme om vor Udstillings Virkning paa Stedet.

I vore egne Udstillingslokaler har der langt fra hersket det sædvanlige Liv, thi her kuldkastede Krigen i de sidste fem Maaneder af Aaret den ene Plan efter den anden. »Grafisk Kunstnersamfund«, som havde sikret sig vore Lokaler i Oktober, fandt ganske naturlig Øjeblikket lidet heldigt til en Mønstring af sine Medlemmers Ar-

bejder, en Arkitektur-Udstilling, som var paatænkt, gik maaske af samme, maaske af andre Grunde i Lyset, og Laane-Udstillinger kunde vi selvfølgelig ikke tænke paa at foranstalte paa en Tid, hvor vi fandt Forholdene for usikre til at have vore egne Ting i Huset. Under disse Omstændigheder blev der i 1914 kun afholdt to Udstillinger i Museet (i Modsætning til de sædvanlige fem).

Den første af disse bestod af *ungarske Broderier* fra Kunstskolen i Budapest og var tilvejebragt med velvillig Bistand af Frk. *E. Garde*. Den gjorde megen Lykke blandt vore Tegnere. Da derefter den franske Maleriudstilling aabnedes i Kunstmuseet, syntes Øjeblikket os belejligt til at supplere den med en Udstilling af fransk *Litografi og Tegnekunst*, og da denne Opvisning baade i Kraft af sin Art og sin Kvalitet trak en Mængde fremmede Turister til Museet, blev den staaende endnu en Stund, efter at Kunstmuseets Udstilling var sluttet.

Da kom Krigen, og dermed var det, som sagt, slut med yderligere Udstillingsvirksomhed i det ulykkelige Aar 1914.

III. SKOLEVIRKSOMHEDEN.

(Meddelt af Skolens Leder, Professor HANS TEGNER).

Skolen kan stadig glæde sig ved en stor Tilslutning fra Haandværkernes Side, og da det netop er d'Hrr. fra Værkstederne, som Skolen ønsker at yde Hjælp ved deres videre faglige Uddannelse, kan Skolen kun føle sig tilfredsstillet derved.

Der er i det forløbne Aar indmeldt et saa stort Antal Elever, at Pladsen i det til Skolebrug desværre kun lidet egnede Lokale har været meget stærkt optagen. I Marts-, September- og December-Kvartalerne har Besøget været henholdsvis 15—18—18 Elever. Af disse var én Mester, én Svend og én Lærling fra samme Værksted og én Mester og to Lærlinge ligeledes fra ét Værksted. Undervisningen har omfattet Frihaandstegning, Øvelser i Ornamenttegning til forskellige Formaal, Møbeltegning, Modellering, Billedskæring, Drivning og Ciselering samt Træindlægning.

Naar Elever, hvad vi har flere Eksempler paa, efter Aars Fraværelse vender tilbage til Skolen, er de altid velkomne. Vi ser deraf, at de baade har haft Nytte og Udbytte af Undervisningen.

Foruden Skolens Leder har som Lærere følgende Herrer atter i Aar været knyttede til Virksomheden: Billedhugger *Carl Mortensen*, Sølvsmed og Ciselør *Knud Hansen* og Dekupør *Alfr. Otendal*.

Indmeldelser i Skolen modtages paa Museets Kontor (daglig 1—3) og i Skolens Lokaler, Opgang Vestre Boulevard 24, Tirsdag og Fredag 7—9 Aften samt Søndag 8—12.

IV. FORSKELLIGE MEDDELELSER.

Den 17. Septbr. døde Fabrikant *Axel Meyer*, der var en af Industriforeningens Repræsentanter i Museets Bestyrelse og havde haft sit Sæde i denne lige fra Museets Stiftelse. Da han med sine

mange andre Hverv ogsaa forbandt Hvervet som Statens Kontrolhavende med Vare- og Industrilotteriet, ydede han sikkert i sin Tid sin gode Medvirkning til at skaffe Museet de Andele i Lotteriets Overskud, som vedblivende er dets største Tilskud udefra. Ikke mindst derfor vil Axel Meyer stedse blive mindet med stor Taknemlighed i vort Museum, der iøvrigt skylder ham varm Tak ogsaa for trofast Deltagelse gennem mange Aar i vore Møder, hvor der navnlig i Museets første og famlende Tid var god Brug for hans friske Virkelighedssans og urokkelig sunde Omdømme.

*

Et andet Dødsfald har berøvet os en Mand, der vel ikke hørte til Museets nærmeste Kreds, men som just i de sidste Aar havde vist os, at han nærede levende Paaskønnelse af vort Arbejde. Det var Bogtrykkeren *Egmont H. Petersen*, der den 5. August blev reven bort fra en mægtig Virksomhed, som han havde skabt udelukkende ved sin egen Kraft og Energi. Han trykte fra 1912 vore Aarsberetninger vederlagsfrit og ydede dermed et større Aarsbidrag til vort Museum, end nogen anden Privatmand nogensinde har ydet det. Hans Enke, som fortsætter hans Forretning i hans Aand, har ønsket ogsaa overfor Museet at forblive tro mod Traditionerne fra hans Tid og har derfor tilsagt os den samme Støtte, som han skænkede os. Herfor fortjener hun oprigtig Tak. Men hun vil være den første til at forstaa, at udslettet er hermed for os langtfra Savnet af hendes udmærkede Mand, hvis Minde overhovedet sent vil forgaa.

*

Ogsaa mellem sine Funktionærer har Museet lidt et Tab, idet vor veltjente Fyrbøder, *Chr. Sørensen,* d. 5. August afgik ved Døden. Han var en pligtopfyldende Mand, der forstod at aflokke sit lille Hverv en næsten videnskabelig Interesse. I samme Grad, som hans Kendskab til vort indviklede Opvarmnings-Apparat i Aarenes Løb tog til, tog vort Forbrug af Kul af, og han var stolt af at kunne paavise dette Forhold med Tal, naar han ved Brændselssæsonens Slutning tog Afsked med os for at overtage sin Sommer-Beskæftigelse som Kontrollør i Tivoli.

Som hans Efterfølger er bleven ansat Hr. *A. Michelsen*, ligeledes Kontrollør i Tivoli.

*

Ikke tilstrækkeligt kan vore Kunstmuseer paaskønne den stigende Sympathi for deres Arbejde, den voksende Forstaaelse af deres vanskelige Stilling og deraf følgende større Hensyntagen til deres Tarv, som vore *bevilligende Myndigheder* i de senere Aar har lagt for Dagen. Senest er det vort eget Museum, som har nydt godt af denne Forandring til det bedre, idet vi har faaet vor aarlige Bevillig paa Finansloven forøget med et Tilskud svarende til det, som »Kunstindustrimuseets Venner« yder Museet, for Tiden: 7000 Kroner.

Hvad den ny Bevilling i og for sig betyder for Museet trænger ikke til at forklares. Derimod kan det maaske være Stedet her at

betone den Betydning, det omtalte Forhold utvivlsomt vil faa for Sammenholdet mellem »Kunstindustrimuseets Venner«. Thi naar en Bidragyder er sig bevidst, at hans personlige Offer paa en Samfundssag *tæller dobbelt* som Følge af, at det Offentlige tilskyder netop saa meget, som han selv giver, vil han sikkert i dobbelt Grad føle Værdien af sit Offer og ikke unddrage sig dette uden tvingende Grund.

*

Ved *de private Bidragydere*, der i en lang Aarrække har haft og vedblivende hævder 4 Repræsentanter i Museets Bestyrelse, forstaas de, der yder et aarligt Bidrag af 10 Kroner til Museet. Deres Tal er efterhaanden svundet saa stærkt ind, at det efter Stiftelsen af Selskabet *Kunstindustrimuseets Venner*, der yder et ganske anderledes føleligt Tilskud til Museet, syntes rimeligt at give dette Selskab i alt Fald en tilsvarende Repræsentation i Museets Bestyrelse. Med dette Formaal for Øje foresloges og vedtoges der derfor ved Plenarmødet i Marts en Ændring i Museets Grundplan, efter hvilken »Kunstindustrimuseets Venner« fremtidig sender 5 Delegerede til Museets Bestyrelse. Af Selskabets derefter indvalgte Repræsentanter i denne, som findes nævnte foran i Redegørelsen for den samlede Bestyrelse, er d'Hrr. Kammerherre *R. Krag* og Hofjægermester, Baron *Otto Reedtz-Thott* blevne valgte til Medlemmer af Museets Forretningsudvalg, idet den sidste tillige har afløst Hr. Xylograf *F. Hendriksen,* der ikke ønskede Genvalg, som Museets Næstformand.

*

Som det vil erindres af enhver, der blot en eneste Gang har besøgt Kunstindustrimuseet, bestaar en meget væsentlig Del af dette af den populært saakaldte *Cumberlandske Samling*, d. v. s. den store Samling af — mest mindre — udskaarne Træsager, overvejende af slesvigsk Herkomst og fra det 17. Aarhundred, som Hs. kgl. Højhed Hertug Ernst August og Hds. kgl. Højhed Hertuginde Thyra af Cumberland overlod Museet som Depositum ved dets Stiftelse. De, der kender denne Samlings Værd for vore Kunsthaandværkere og har været Vidne til, hvorledes der i ingen anden Del af Museet daglig tegnes og studeres, som netop i denne, har mangen Gang med nogen Frygt forhørt sig om dens Fremtidsskæbne. Alle dem vil det berolige at erfare, at Hertugen nu gennem et Brev af $^{31}/_{7}$ 1914 fra sin Hofchef til Museet har meddelt dette, at han har skænket Hs. Majestæt Kongen af Danmark Samlingen. Dermed er Samlingen til al Lykke bevaret for vort Land og forhaabentlig ogsaa for vort Kunsthaandværk, for hvilket den frembyder en uudtømmelig Kilde af gamle nordiske og nationale Motiver.

*

Andetsteds i denne Aarsberetning har vi talt om den ny Katalogisering af Museet og dens gode Udsigter til at blive afsluttet i den nærmeste Tid. Med denne Katalogisering har en gennemgribende Etikettering af vore Samlinger holdt Skridt saaledes, at naar det ene Arbejde bliver færdigt, vil det andet ogsaa være det. Det

er kendt nok, at en Etikettering af en Samling af Kunsthaandværk saa langt fra er en Pryd for Samlingen, at den tværtimod maa siges at misklæde den i høj Grad. Men skønt vi vel ellers tør kalde os udprægede Tilhængere af Theorien om »Serveringens« Betydning for Tingene i et Museum og maaske endog anvender uforholdsmæssig meget af vore Midler paa at faa vore Samlinger til at gøre et tækkeligt Indtryk trods de yderst ugunstige Forhold, hvorunder de er opstillede, synes Kundskabsvindingen i et Museum os at være til den Grad knyttet til en konsekvent gennemført (og naturligvis af Kundskaber garanteret) Etikettering, at vi ikke skyer en saadan. Det er ogsaa den eneste Henseende, i hvilken vi kan konkurrere med de store, rige Museer ude i Verden. Medens ellers alt er til Hinder for, at deres Maalestok kan blive vor, har vi i den gennemførte Etikettering en Mulighed ikke blot for at maale os med dem, men endog overgaa dem og saaledes Haab om at gøre vore beskedne Samlinger forholdsvis mere frugtbare end deres store, i hvilke en gennemført Etikettering trods Generationers Arbejde vedblivende maa lade vente paa sig.

*

Efter at Museet havde været lukket i August og det meste af September, blev det befundet rigtigt at genaabne dets Bibliothek den 1. Oktober. Men efter at Størstedelen af vor keramiske Samling var magasineret, saa vor *Vestibule* sørgelig hærget ud, og da den passeres af Bibliothekets Besøgende, maatte den bringes i en taalelig ydre Stand. Det skete derved, at alle de store Glasmontrer saa vidt mulig dækkedes med Rammer fra vor Textil-Samling. Af et Udvalg af vore kinesiske og japanske Broderier o. l. skabtes der en Slags Udstilling, som vil blive staaende, indtil vore keramiske Samlinger atter kan indtage deres Pladser.

*

Af og til har Museet kunnet afgive et og andet af sin Overflod paa enkelte Omraader i Depot til andre Museer. Saadanne *Deposita* har vi i Teknologisk Samling paa Polyteknisk Læreanstalt, i Museet paa Koldinghus, i Museet i Helsingør og i den Holbergske Tersløsegaard. Senest er det den nylig aabnede gamle Borgmestergaard i Aarhus, vi har haft den Glæde at kunne hjælpe med nogle Møbler m. m., som den manglede.

Ogsaa flere af vore Tegne- og Haandværkerskoler nyder paa lignende Vis godt af Laan fra Museet. Det gælder naturligvis i første Række Museets egen Skole. Men ogsaa i »Tegne- og Industriskolen for Kvinder« og i Møller-Jensens »Skole for dansk Kunsthaandværk« raader man over Undervisningsmateriale, som tilhører Museet.

*

Museet udstillede ikke som saadant paa *den baltiske Udstilling* i Malmø. Men da dets Direktør var Medlem af Kommissariatet for Danmarks Deltagelse, kunde det ikke godt undgaa paa flere Maader at træde hjælpende til ved den Lejlighed. Kun ved dets Bistand

bragtes »Foreningen for Boghaandværk«s Udstilling til Veje, og ved Udlaan af nogle Møbler efter Tegning af Bindesbøll og Johan Rohde ydede det et Bidrag til at bøde paa vore Møbelsnedkeres beklagelige Udeblivelse fra Udstillingen.

*

Noget hyppigere end ellers i de senere Aar blev i 1914 *vor Foredragssal* brugt efter sin Bestemmelse. I Februar talte Hr. Direktør *Duvier* om »Glasmaleriets Teknik«, i Marts Hr. Hofjuvelér *Alfr. Dragsted* om »Diamanten, dens Egenskaber og Efterligninger«. Til begge Foredrag var Salen tæt besat med Tilhørere. Endvidere holdt Museets Direktør i Februar et Foredrag om »Kunstindtryk fra Rusland«, hvilket han maatte gentage 3 Gange. Iøvrigt benyttedes Salen efter Sædvane af »Kunstindustrimuseets Venner« ved deres maanedlige Møder. Ved Mødet i Januar holdt Hr. Hofjuvelér *Alfr. Dragsted* for Selskabets snævrere Kreds det Foredrag om Diamanten, hvilket han i Marts gentog offentligt.

*

Af det *Bernhard Hirschsprungske Legat* var i 1914 som sædvanlig Renten (400 Kroner) at bortgive som Belønning for et i Aarets Løb udført, særlig fortrinligt Stykke Kunsthaandværk. Belønningen tildeltes denne Gang Tegneren, Hr. *Vald. Andersen* for hans dekorative Udsmykning af den store Hal i Danmarks Bygning paa den baltiske Udstilling i Malmø.

*

For anden Gang var i det forløbne Aar Renten (240 Kroner) at bortgive af Etatsraad *I. S. Salomonsen og Hustru, Zerlines, Mindelegat,* der har en lignende Bestemmelse som det Hirschsprungske, ligesom det i Lighed med dette uddeles efter Indstilling af Museets Direktør. Det tildeltes for 1914 Frk. *Mette Westergaard* for hendes Virksomhed som Kunstvæverske.

*

Følgende Rejser foretoges i 1914 af Museets Direktør: i Marts til Berlin for at deltage i en derværende Auktion; i Juni til Christiania for efter Indbydelse af Norsk Folkemuseum at overvære Indvielsen af dets nye Bygning paa Bygdø; i Juli til Altona for at bese Udstillingen af Kunst- og Kunsthaandværk fra slesvig-holstenske Adelsbesiddelser; i December til Stockholm for efter Indbydelse af Svenska Slöjdföreningen at holde et Foredrag paa det kgl. Kunstakademi.

*

Som allerede ovenfor antydet skylder vi atter i Aar at slutte vore Meddelelser med en varm Tak til *Egmont H. Petersens kgl. Hofbogtrykkeri,* der trods Grundlæggerens Død fortsat har ydet det store Bidrag til Museet, der bestaar i *vederlagsfri Trykning af vor Aarsberetning.*

UDDRAG AF REGNSKABET FOR AARET 1914

INDTÆGT	Budget	Virkelig Indtægt
	Kr.	Kr.
BEHOLDNING (1. Januar 1914)		
Kassebeholdning		2,430.92
Rente af Kassebeholdning		162.76
BYGNINGEN		
Lejeindtægt, ordinær	14,100	14,100.00
Refusioner for Renholdelse og Opvarmning	400	400.00
MUSEET		
Statens Bidrag	15,000	22,000.00
Industriforeningens Tilskud	6,000	6,000.00
Ny Carlsberg Museumslegat	4,500	4,500.00
Vare- og Industrilotteriet, Andel i dets Overskud	31,000	32,800.00
Private Aarsbidrag	300	270.00
Det Thomsenske Legat (1/3 Del)	900	900.00
Forskellige Indtægter		60.20
SKOLEVIRKSOMHED		
Skolepenge og for brugte Materialer	500	299.00
KASSEKREDIT I LANDMANDSBANKEN		
Saldo til Banken d. 1. Jan. 1915		318.09
	72,700	84,240.97

UDGIFT	Budget	Virkelig Udgift
	Kr.	Kr.
KASSEKREDIT (1. Januar 1914)		
Saldo til Landmandsbanken		1,131.75
BYGNINGEN		
Skatter, Assurance m. m.	3,300	2,906.49
Renter og Afdrag paa Prioriteter	13,000	13,000.00
Reparationer, almindelige	2,000	3,657.83
MUSEET		
Indkøb til Hovedsaml.	11,000	16,588.46
» » Bibliotheket	4,300	5,081.43
Samlingernes Forsikring	1,100	1,078.30
Lønninger og Medhjælp	13,700	13,394.01
Daglig Drift (Kontorhold, Renholdelse, Trycksager osv.)	3,000	3,159.46
Belysning	3,000	2,851.88
Opvarmning	3,200	4,403.48
Inventarium	1,500	2,419.10
Udstillinger og Foredrag	1,000	705.61
Rejser	1,000	1,289.59
Forskelligt	300	810.28
SKOLEVIRKSOMHED		
Museets Skole		
Lokale	2,000	2,000.00
Belysning og Opvarmning	500	473.41
Almindelig Virksomhed	5,400	5,246.01
Fagskolen for Boghaandværk		
Lokale	2,500	2,500.00
Belysning og Opvarmning	900	883.85
KASSEKREDIT I LANDMANDSBANKEN		
Betalte Renter		186.34
BEHOLDNING (1. Januar 1915)		
Kontant Kassebeholdning		473.69
	72,700	84,240.97

STATUS DEN 31. DECEMBER 1914

AKTIVER	31/12 1913 Kr.	31/12 1914 Kr.	PASSIVER	31/12 1913 Kr.	31/12 1914 Kr.
Museumsbygningen......	600,000.00	600,000.00	Første Prioritet i Ejend. (Østift.Kreditforen.)Rest.	239,506.50	236,705.17
Depositum i Østifternes Kreditforening.........	5,500.00	5,500.00	Anden Prioritet i Ejend. (Reiersenske Fond)....	50,000.00	50,000.00
Kontant Kassebeholdning	2,430.92	473.69	KassekreditiLandmandsbanken................	1,131.75	318.09
Hjælpefond..............	18,696.24	19,449.01	Museet ejer (heraf i Bygn. 313,294.83).............	335,988.91	338,399.44
	626.627.16	625,422.70		626,627.16	625,422.70

HJÆLPEFONDEN

INDTÆGT		UDGIFT	
Kassebeholdning (1. Jan. 1914)	18,696 Kr. 24 Ø.	Kassebeholdn., indestaaende i Landmandsb. (1. Jan. 1915)	19,449 Kr. 01 Ø.
Rente i Landmandsb. Vesterbro Afd. (Indlaansbog)....	752 — 77 -		
	19,449 Kr. 01 Ø.		19,449 Kr. 01 Ø.

ANMÆRKNING

Museets Samling stod i Fjor tilbogs for........	Kr. 564,204.66
der er i Aarets Løb indkøbt for........	» 16,588.48
den har i Aarets Løb modtaget Gaver fra Private til en Værdi af........	» 19,800.00
Dens Værdi er altsaa nu....	Kr. 600,593.14
Bibliotheket stod i Fjor tilbogs for........	Kr. 136,269.87
der er i Aarets Løb indkøbt for........	» 5,081.43
og det har i Aarets Løb modtaget Gaver til en Værdi af........	» 472.00
Dets Værdi er altsaa nu....	Kr. 141,823.30
Inventariet stod i Fjor tilbogs for........	Kr. 59,153.34
der er i Aarets Løb indkøbt for........	» 2,419.10
Dets Værdi er altsaa nu....	Kr. 61,572.44

GULDVAREFABRIKANT BERNHARD HERTZ'S LEGAT FOR DET DANSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUMS TEKNOLOGISKE AFDELING

INDTÆGT		UDGIFT	
Kassebeholdning i Sparekassen for Kjøbh. og Omg. (1. Jan. 1914)	1,000 Kr. 54 Ø.	Bidrag til Materiel til Fagskolen for Boghaandværk...........	1,000 Kr. 00 Ø.
Rente i Sparek. f. Kjøbh. og Omg.	27 — 40 -	Beholdning indest. i Sparekassen for København og Omegn (1. Januar 1915)............	427 — 94 -
Rente af 10,000 Kr. Kreditkasse-Obligationer, 4 pCt...........	400 — 00 -		
	1,427 Kr. 94 Ø.		1,427 Kr. 94 Ø.

Efter Legatets Fundats af 1. December 1895 var dets Kapital 20,000 Kr., hvoraf Halvdelen i Juni 1899 af Legatstifteren anbragtes i Kreditkasseobligationer; de andre 10,000 var til Raadighed for Legatets Bestyrelse efter Fundatsens nærmere Bestemmelse. Efter en af Legatstifteren under 9. August 1907 oprettet ny Fundats er det Resterende af denne sidste Halvdel stillet til Museets Raadighed til Dækning af Omkostningerne ved dets Omordning og Udvidelse i 1907 og 1908.

STATUS DEN 31. DECEMBER 1914

BERNHARD HIRSCHSPRUNGS LEGAT

INDTÆGT		UDGIFT	
Kassebeholdning i Landmandsbanken (1. Jan. 1914).........	55 Kr. 13 Ø.	Udbetalt en Præmie...........	400 Kr. 00 Ø.
Rente af 10,000 Kr. Østifternes Kreditforenings Oblig., 4 pCt.	400 — 00 -	Kassebeholdning indestaaende i Landmandsbanken (1.Jan.1915)	60 — 49 -
Rente i Landmandsb. Vesterbro Afd.s Sparekasse........	5 — 36 -		
	460 Kr. 49 Ø.		460 Kr. 49 Ø.

Legatets Kapital er 10,000 Kr. i 4 pCt.s Østifternes Kreditforenings Obligationer, som Legatets Stifter i Juli 1904 overrakte Kunstindustrimuseet. Renterne af Legatet skulle een Gang aarligt — den 6. Juli — anvendes til Belønning for Udførelsen af et særligt fremragende Kunstflidsarbejde.

ETATSRAAD J. S. SALOMONSEN OG HUSTRU ZERLINE'S MINDELEGAT

INDTÆGT		UDGIFT	
Kassebeholdning i Landmandsbanken (1. Jan. 1914).........	2 Kr. 12 Ø.	Udbetalt i Præmie.............	240 Kr. 00 Ø.
Rente af 6,000 Kr. Kreditforenings Obligationer..........	240 — 00 -	Kassebeholdning indestaaende i Landmandsbanken (1.Jan.1915)	4 — 32 -
Rente i Landmandsb. Vesterbro Afd.s Sparekasse............	2 — 20 -		
	244 Kr. 32 Ø.		244 Kr. 32 Ø.

Legatets Kapital er 6,000 Kr. i 4 pCt.s Østifternes Kreditforenings Obligationer, som Legatets Stifter i Maj 1912 overrakte Kunstindustrimuseet. Renterne af Legatet skulle een Gang aarligt — i Januar — anvendes til Belønning for Udførelsen af et særligt fremragende Stk. Kunsthaandværk.

C. NYROP

Regnskaberne er af os reviderede og befundne rigtige. Kassebeholdning samt Sparekassebøger er os foreviste.

MARTIN I. LEVIN. C. MØLLMANN.

